

ROMÂNUL

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2 40 —
Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA:**
 Strada Batthyányi Nrul 2.
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730

Anul I.

NUMĂR POPORAL

Nr. 28.

După treizeci de ani

S'au împlinit treizeci de ani, de când s'a întemeiat partidul național-român unitar. Ne-a adus aminte aceasta, la întrunirea dela Lugoj, cu glasul lui de mag, veneratul și iubitul președinte al partidului nostru, d. Gheorghe Pop de Băsești, care dela moartea mult regretatului dr. Rațiu, conduce cu atâta înțelepciune și caldă însuflețire cauza unitară politică a poporului românesc din Ardeal și Ungaria.

De obicei aniversările marilor evenimente naționale ale popoarelor se presimt printr'un fel de inconștientă și neînțeleasă mulțumire, ce apropierea lor face să răsară în suflete, printr'un fel de misterioasă intuiție a clipelor de sărbătoare. De rândul acesta, cu toate succesele mari, pe cari partidul național-român le-a câștigat prin grandioasele meetinguri populare dela Arad, Lugoj, Orăștie, Iablanța și Bozovici, cu toată satisfacția stărnită de conștiința forței, de care aceste meetinguri ne-au arătat că dispunem, totuși nici o bucurie tainică n'am simțit bătând la porțile inimilor noastre, ca să ne vestească apropierea unei sărbători atât de mari.

Și cum era să simțim? Intemeierea partidului național-român unitar a însemnat triumful ideii de unitate politică. Ceea ce este anul 1859 pentru frații noștri din România, va rămâne pentru noi Români din Ungaria anul 1881. După cum la 1859, Români din Muntenia și Moldova au fost

capabili să treacă peste toate considerațiile personale și să înăbușe orice ambiții meschine, pentru a face să izbândească principiul unirei țărilor române într'un singur Stat, tot așa la 1881 noi, Români din Ardeal și Ungaria, printr'o eroică sforțare a tuturor bunelor intenții și a tuturilor vederilor separate cari grupau entuziasmele curate și voințele, făcând cu neputință o conlucrare puternică, am reușit să strângem toate energiile românești din Transilvania, Banat și părțile ungurene într'un singur centru de forță și luptă națională.

Și astfel s'a întemeiat partidul național român, unificând sistemele de luptă și concentrând puterea elementelor românești, spre cel mai mare folos al cauzei naționale.

Dar dacă înființarea partidului nostru a însemnat triumful principiului de unitate politică, atunci aniversarea acestui mare eveniment nu poate fi decât o mare sărbătoare a unirei și a solidarității.

Și-atunci înțelegeți cu toții de ce, în împrejurările actuale, din adâncurile sufletelor noastre, nici o bucurie tainică nu s'a putut ridica spre a ne face să simțim apropierea acestei mari aniversări.

Ne-a fost hărăzită nouă Românilor din Ungaria, — cari atâtea am avut și avem încă de suferit dela vitregia împrejurărilor sub cari ne sbatem, — și nefericirea de-a sărbători al trezecilea an de când ființează partidul național-român, printr'o situație de anarhie și de neînțelegere între frați. Și trist este afară din cale, că dat li-a fost unor Români preținși naționaliști să patro-

neze aniversarea unui eveniment de unire și solidaritate prin cel mai laș și nemernic atentat la această solidaritate, a cărei curată expresie este partidul național-român!

Numai cine se întoarce cu mintea de-alungul anilor înapoi, numai cine cunoaște puțină influență politică, pe care conducătorii o aveau înainte vreme asupra poporului, numai cine nu ignorează forța neînsemnată politică de care dispuneam noi Români înainte de întemeierea partidului național-român, numai aceia pot să-și dea adânc seama de crima mare pe care o săvârșesc aceia, cari azi, pentru meschine considerații personale, se silesc să atace, să compromită, să surpe partidul național-român.

Că partidul nostru este azi o forță de temut, o forță, de care chiar și cei mai șoviniști Unguri s'au convins, că nu se mai poate să nu se fie seama, este incontestabil. Dovadă: pe de-o parte ura pe care i-o poartă cei mai mulți din politicianii maghiari, pe de alta necesitatea, pe care mulți din acești politiciani au mărturisit-o, de a se încheia pace cu România.

Dar cu cât se dovedește mai mult însemnătatea politică și națională a organizației noastre de partid, cu atât apare într'o mai vinovată penumbră încercarea acelora, cari vor nimicirea partidului nostru. Și această încercare atinge cea mai gravă culme de evidentă criminală atunci, când în acest an jubilar se dovedește, că ea coincide cu sfortările înverșunate ale

Făt-frumos

— Poveste*) —

de P. Duifu

Spusu-v'am odată basmul
 Lui Păcală cel voios...
 Să vă 'nșir acum povestea
 Cu voinicul Făt-frumos.

O fi fost cândva 'n aevea
 Un asemenea viteaz?
 Fost!.. căci altfel, despre dânsul
 Nu s'ar povesti și azi.

Dar de mult a fost!.. când lupul
 Sluj făcea pe lângă vatră...
 Când trăiau și neuitații
 Strămbă-lemne, Sfarmă-peatră.

Intr'o zi de Maiu, în codrii
 Plin de farmecul verdeții,
 A văzut întâia oară
 Făt-frumos lumina vieții.

Cu obraji ca trandafirul,
 Și cu ochii-ide cicoare,
 Cu luciosu-i păr de aur:
 Pruncul, rupt părea din soare!

Mamă-sa-l strângea la pieptu-i,
 El pierdea par'că din ochi:
 — „Puiul mamei!.. mult ești mândru,
 „Ah, nu-ți fie de deochi!”

Și creștea văzând cu ochii
 Dragul mamei pui bălan;
 El creștea într'o lună numai,
 Cât cresc alți prunci... într'un an.

Nu 'mplinise doi ani încă,
 Și era atât de mare,
 De 'nțelegător... ca alții,
 Când mustața le răsare.

Ci — precum albastra boltă
 E umbrită-ales de ceață
 Ei zărea ades umbrită
 De durere-a mășii față.

— „Mamă!” într'o zi-i grăește,
 „Ce ai, de te văd oftând?”
 „Și de ce din ochi-ți pică
 „Stropi de lacrimi când și când?..

„Singură mereu trăit-ai?
 „Soț tu n'ai avut vr'odată?
 Sau, dac'ai avut, azi unde-i,
 „Unde-i celce mi-a fost tată?”

Sărutând obraji-i rumeni,
 Măsa i-a răspuns din grai:

— „Da, am să-ți desvălui taina
 „Ce pân' astăzi n'o știai.

„Tatăl tău era, băiete,
 „Un cioban... tras prin inel.
 „Eu, nemuritoare zână,
 „Indrăgitu-m'am de el.

„Și 'nsoțindu-mă cu dânsul,
 „Murtoare m'am făcut. —
 „Dar.. și-a dat sufiarea, bietul,
 „Pân' a nu te fi născut..

„Se trezi e'un urs la stână,
 „Intr'o Joi 'n ameaza mare,
 „Doborise 'n luptă ursul
 „La pământ, cu brațu-i tare.

„Când d'odată, iacă alții,
 „Trei, veniau din crâng de sus.
 „Le-a ținut cu pieptu-i calea,
 „Până când... căzu răpus.

„Și de-atunci, prin aste locuri,
 „Singură trăiesc.. alt bine,
 „Altă mângăiere 'n lume
 „Nu mai am, decât pe tine!..“

Auzind a ei poveste,
 Un oftat din piept a scos, —
 Și rămase dus pe gânduri
 Multă vreme, Făt-frumos.

*) Fragment.

contelui Tisza, de a compromite și chiar de a desființa partidul național-român.

*

Dar destul cu incriminările. Umbra de rușine și durere, pe care răsvrătirea câtorva inconștienți, din fericire foarte puțini, o aruncă peste strălucirea acestor zile, nu trebuie să întunece bucuria plină de speranță, pe care ne-o stârnește constatarea rezultatelor admirabile, date de activitatea partidului național-român în acești din urmă treizeci de ani.

Grație eforturilor continue și propagandei sistematice a partidului național-român, s'a deșteptat în poporul românesc din Ungaria conștiința deplină a drepturilor lui, s'a întărit voința de a lupta fără șovăire, și cu orice sacrificii pentru cucerirea acestor drepturi, s'a stabilit o disciplină în suferință ca și în victorie, s'a câștigat pentru cauza *politică* națională întregul popor și s'a pregătit acest popor pentru orice eventualitate. Ce a făcut partidul național-român, din punct de vedere politic, din țaranul nostru, s'a văzut cu legitimitate mândrie și la Arad, și la Lugoj, și la Orăștie și la lablanița. Dar mai presus de toate, partidul național-român a înfăptuit marea operă de încheiere definitivă a principiului de solidaritate națională.

În interesul încheierii acestui mare, acestui salvator principiu s'au concentrat toate eforturile partidului nostru. Și trebuie să recunoaștem că, cu toată dizidența neînsemnată și fără nici un resunet în opinia publică această operă a fost încununată de un deplin succes.

Nu pretindem că în acești treizeci de ani s'a îndeplinit întreg programul partidului național-român. Numai un nebun ar putea să pretindă aceasta și numai un inconștient ar putea să ceară așa ceva conducătorilor partidului nostru. Recunoaștem chiar că vicisitudinile vremii și apăsarea guvernărilor au zădărnicit unele din eforturile noastre cele mai salutare.

Nu ni se poate nega însă că, în schimb activitatea de până acum a partidului național-român a stabilit bazele largi ale des-

voltărei noastre, baze pe cari de acum înainte tot ce se va ridica va fi statornic și de neclintit.

Și nădăduim că, grație energiilor multe și curat românești de cari partidul nostru dispune azi, vom reuși să învingem și piedecile pe cari, în acest an jubilar, câțiva frați de-ai noștri au socotit de-a lor datorie națională să ni le împotrivesc, alături cu dușmanii neamului românesc, și astfel să facem ca solidaritatea națională să triumfe pentru totdeauna.

Așa să ne-ajute Dumnezeu!

Prin noi înșine

(C.) Furia maghiarizării nici odată nu s'a deslănțuit mai sălbatică și mai oarbă ca în zilele noastre.

Guvernul tovrășiei clandestine dintre Héderváry și Tisza a dat mult înainte coaliției.

Poate că rezistența, semnele noastre de viață, după înfrângerea dela alegerile trecute, au fost mai slabe... Poate că armata politică maghiară, formată tot în mare măsură din mercenari și crescută neconținut prin elemente eliminate prin ruină din sânul aristocrației și prin cele eliminate din industrie și comerț de patrioții jidani, — poate că această oaste de adunătură, care trece sub comanda oricui mai mult pentru pâine decât pentru „idee“, nădăduiește că acum, mai curând ca ori când, s'ar putea pune capăt „pof-telor“ noastre, s'ar putea asigura, încă pentru câteva decenii, domnia ei în tovrășia feudalismului și în numele „ideei“... În consecință, încearcă să ne dea lovitură cea mai îndrăzneală și cea din urmă.

Fără îndoială, Curtea din Viena, care dela o vreme nu mai are la spate altă putere decât tradiția și diplomația tot mai specific „austriacă“, a dat mult curaj guvernărilor noștri, prin atitudinea îngăduitoare în chestiile militare.

Cele două puteri, de cari se leagă soarta noastră (a treia putere și cea ho-

tărtoare este în noi!) adevărat Curtea din Viena și guvernele ungurești, n'au în ultima esență alte idealuri și programe politice decât domnia și guvernarea. Șovinismul, oricât de adânc ar fi pătruns în masa poporului maghiar, ar cădea mult mai ușor în fața rezistenței nemaghiarilor și a democrației ungurești, dacă n'ar fi împintinat de setea de trai a clasei politice ungurești.

La urma urmelor Coroana n'are putere să țină cu atâta intransigență la unitatea armatei, și iarăși Ungurii sunt destul de cumiți ca să nu-și facă de cap ieșind cu totul de sub... tutela Habsburgilor (și asta o știu Habsburgii).

Că dorește Viena ca și Ungaria să se democratizeze și, democratizându-se, să mai lepede din privilegiile de clasă și de rasă — o credem. Dar ca să încerce un pas hotărât, asta nu. Cel mult să repete, la fiecare mesaj, o dorință, care la urma urmei poate fi scomptată... tratezi cu acela, care ți se pare stăpân pe putere și astfel ești și tu stăpân pe țară. Ba încă cine știe, democratizându-se Ungaria, Viena poate ar trebui să puie în practică mai des, și aici, principiul mântuitor, dar destul de dificil în aplicarea lui, al politicii austriace: învrăjbindu-i să-i stăpânești!

Spre norocul nostru o putem spune și trebuie să o afirmăm mereu ca să se înstăpânească în toate mințile: a cam trecut și trece mereu vremea politice sentimentale de „credință“, de „recunoștință“ și „răsplată“ la poporul nostru. Totdeauna am trăit fără „Impăratul“, fiindcă El întotdeauna ne-a uitat pe noi. S'ar putea însă să vie o vreme, când „Impăratul“ n'ar putea fără noi cum nu poate fără Unguri acuma.

Mulți cred că inaugurând în mod hotărât o politică prin noi înșine ne-am pune între două focuri. Aceștia ori nu știu că noi suntem aici pe pământul nostru (și în condiții geografice excelente) 3 milioane și jumătate de Români și nu 300.000 ori nu știu ce însemnează *un popor*, ori în sfârșit nu au încredere în puterea de viață a neamului lor. Această confuzie în

Din acea zi, lângă măsă
„Nu-și găsia astămpărare:
Colinda văi, munți, cu tobla
Și cu arcul pe spinare.

Se lua cu urși la trântă
Și la harță cu mi treți;
De-i scăpa din mâni vr'o fiară,
Nu scăpa de-a lui săgeți.

Fiarele-l știau, în luptă
Cât de meșter e băiatul;
Și fugiau de el, cum fuge
De tămâie necuratul.

— — — — —
Intr'o altă dimineață,
Zise bunei sale mume:
— „Știi ce te-aș ruga eu, mamă?
„Să mă lași să plec în lume.

„Că mi s'a urit cu traiul
„In așa pustietate,
„Unde nu vezi om, și raza
„Soarelui abia străbate.“

Ea, pe frunte mângându-l,
L-a 'ntrebat cu duioșie:
— „Ce vrei tu să faci în lume,
„Scumpa mamei bucurie?“

— „Să mă uit“, grăi flăcăul,
„P'unde-oi trece, călător:

„La o horă... la o nuntă...
„Poate chiar, să mă și 'nsor“.

— „Puiul mamei!... Calea vieții
„Ce spinoasă e... tu știi?
„Spre-a intra 'n vâltoarea lumii,
„Trebuie... bărbat să fii!...

„Eu te las să pleci în lume,
„De-i putea să 'ndeplinești
„Lucrul care ți-l'oiu cere“.
— „Spune, mamă, ce dorești?“

Mă-sa, un stejar i-arată,
Gros... așa ca un hârdău:
— „Uite la copacu-acesta,
„Poți să-l scoți din locul său?

„Poți în sus cu rădăcina
„Și cu vârful 'n jos să-l pui?“
El, încearcă... dar copacul
A rămas la locul lui.

— „Iacă, vezi, copile dragă?...
„N'ai putut nici a-l clinti.
„Să mai stai un an acasă!...“
— „Bine!“ Făt-frumos grăi.

Căci, deși vădană masă,
Iar el... coșcoaga voinic:

Nu i-ar fi ieșit vr'odată
Din cuvânt pentru nimic.

— — — — —
Peste-un an, la mă-sa iarăș
Alergă cu sprinteni pași:
— „Ei, să plec în lume, mamă,
„Ce mai zici?... de-acu mă lași?...

Ea-i răspunse: — „Da, băete,
„Dacă vei avea putere
„Să'mplinești de data asta
„Lucrul care ți-l'oiu cere“.

Ș'un stejar din nou i-arată,
Gros, cam cât un poloboc:
— „Uite ici, copacu-acesta,
„Poți tu să mi-l smulgi din loc?

„Poți să-l pui cu rădăcina
„Sus, cu creștetul în jos?“
— „Să mă'ncerc!“ Și prinse-a trage
„Cu nădejde, Făt-frumos.

Și l-a smuls!... Dar când să-l salte
Drept în sus cu rădăcina,
Iar cu vârful 'n jos, — copacul,
Tranc!... îi scapă, bată-l vina!...

— „Ai văzut?... Să nu pleci, dragă!
„Să mai stai un an pe loc!“...

multe suflete de ale fruntașilor noștri din deceniile trecute a făcut să avem partizani și pentru Viena și pentru Budapesta și nu partizani hotărâți pentru noi înșine, sub rezerva legăturilor de tactică când cu Budapesta, când cu Viena.

Intre două focuri... Dar Budapesta și Viena, cari nu sunt decât niște cetăți de *apărare* a unor situații privilegiate, între câte focuri se vor găsi când puterile noastre vor fi concentrate și utilizate la noi acasă, când acelaș fenomen va avea loc în viața politică a Slovacilor, a Sârbilor, a Șvabilor și... a Sașilor?... Da, va veni o vreme când Sașii vor fi dârzi față de puternicii de azi... Atunci e semn că biruința se apropie.

*

Dar până atunci?... Până atunci convinși fiind că drepturile noastre vor căpăta ființă în câteva decenii în toată întregimea lor, trebuie să nu cruțăm nici o osteneală și nici o jertfă pentru ca să le avem pe rând cât mai în grabă. Guvernul de azi, care se făcea a condamna șovinismul unor miniștrii din coaliție, proclamă dreptul limbei maghiare în toate domeniile vieții noastre. Cu o perfidie, care l-a făcut celebru, trâmbează toleranța în toate, iar prin măsurile sale ori prin măsurile organelor dela periferie urmează cu mai multă sălbătăcie decât în toate vremile politica de distrugere a naționalităților.

Loviturile mărunte cari ni-se dau acum, ca și câte-un simulacru de toleranță pe ici pe colo, par a avea menirea pe de o parte să ne fure gândul dela problema cea mare a sufragiului universal, iar pe de alta să întârzie și să slăbească lupta care ar putea să aducă aceasta însemnată și mântuitoare premenire a forțelor politice ale țării.

Pacea guvernului Hedervary, de care noi n'avem trebuință câtă vreme mai avem ceva de revendicat, ne-a cam înstrăinat de prietenii noștri vechi, Slovacii și Sârbii, și chiar de socialiști — și pe nici unii din aceștia nu-i îngăduit să-i uităm, mai cu

El răspunde: — „Bine, mamă”.
Dar stetea ca și pe foc.

Seara, pân' să'nchiză ochii,
Mamă-sa-i spunea povești:
Cu bălauri, smei și zâne
Și cu feți împărătești.

El vedea, cu ochii, par'că
Pe bălauri și pe smei —
Și ofta: — „Ah, cum m'aș duce
„Să mă lupt și eu cu ei!”

Ziua, sta visând a lene
Sub copaci, trântit pe-o rână,
Și-și zicea: — De ce nu iese
„Și'n poteca mea vr'o zână?”

(Sfârșitul în n-rul viitor).

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

seamă atunci când ni-se oferă pace... numai nouă.

După înfrângerea dela alegerile trecute se vorbea de un congres al naționalităților...

Dacă un congres nu se mai poate pregăti în vederea luptei pentru reforma electorală și pentru organizarea tuturor forțelor nemaghiare și democratice ale țării, o *consfătuire* a fruntașilor neamurilor asuprite din aceasta țară se impune grabnic.

Majoritatea nemaghiară a țării numai dacă nu vrea nu-și cucerește drepturile ei.

Ce mai fac în Casa țării? În Casa țării de o săptămână nu s'au rostit mai mult de două discursuri, cel alui Andrassy și cel al lui Tisza, — și acele după multe rugăminte. Domnii cu program kossuthist și justhist și partidul clerical sunt îndărătnici, minune. Votează mereu pentru tot fleacul, dar de vorbit nu lasă pe nimeni. Și-au pus de gând să zădărnicească orice muncă serioasă în parlament, până ce nu vor căpăta limbă ungurească la cătane, și cu felurite teșmecherii reușesc să zădărnicească încă timp îndelungat legiferarea proiectelor militare. Ce e drept d. Justh, capul obstruanților, mereu spune, că lupta o duce pentru a înființa cât de curând parlamentul poporului, adecă a săli parlamentului actual să aducă întâiu de toate legea sufragiului universal, ca apoi proiectelor militare, cari împovărează cu noue dări și un număr mai mare de recruți poporul, să le dea ființă un nou parlament ales pe baza sufragiului universal și nu cel de azi. Cu alte cuvinte d. Justh zice, că vrea să facă alegeri noue, cu vot universal, dar cum se vede din discursurile tovarășilor lui de luptă, puțin îi doare pe ei votul universal și s'ar prea mulțumi dacă Majestatea Sa le-ar împlini dorul inimii lor, de a auzi comanda ungurească.

Dealtcum chiar dacă ar lupta serios pentru legea votului universal, până ce soții de luptă cei mai aprigi ai lui Justh sunt contele Apponyi și Iuliu Andrassy, poreclit „contele negru”, noi n'avem ce bine să așteptăm dela aceea lege a votului universal, care conform concepțiilor acestor părinți ai patriei va fi de toate, numai universal nu.

*

Și la Budapesta, ca pretutindenea sunt călduri mari și când te gândești, că sărmanii deputații, pe dogoreala aceasta trebuie să se topească în băncile parlamentului, votând mereu și ascultând pe năbădăioșii palavragii ai opoziției cari încercă azi ițele fără rost — te cuprinde un sentiment de compătimire. Greșești însă foarte mult iubite cetitor, dacă crezi, că le merge rău d-lor pe căldura aceasta. În parlament e răcoare și sunt abia câțiva pași până la Dunăre, (doar știți, că palatul măreț unde se aduc atâtea legi în sarcina noastră și nimica bun pentru noi, e pe malul Dunărei). Și domnii deputați sunt atât de înțelepți să-și stâmpere din când în când năcazul în brațele moi ale undelor răcoroase. Da, cât e ziua iau baie, pe rând însă, ca nu cumva „munca grea” a parlamentului să sufere scădere.

*

Părinții patriei, cei din opoziție, cum amintisem, împiedecă cu tot felul de apu-

cături mărunte mersul regulat al trebilor, fac adecă *obstrucție tehnică*, cum s'ar zice. Până acum față de obstrucție nu s'a aflat alt remediu decât răbdarea, ori revidierea regulamentului Casei, acest din urmă însă poate avea urmări necalculabile pentru guvern.

Ieri a venit în sfârșit cu un al treilea desnodământ deputatul guvernamental Paul Balogh propunând, că față de purtarea opoziției nu le rămâne alta decât să facă și dâșii contra-obstrucție tehnică. Cum adecă?

E știut, că opoziția își petrece cu votare nominală, cerându-o pentru orice mărunțiș, ca să rădă apoi de mamelucii guvernamentali, pe cari îi sălesc să voteze mereu.

Ce e mai ușor, decât de câteori se cere votare nominală iscăliind 20 din opoziție, tot de atâteaori un deputat din partidul național al muncii să înainteze prezidentului o altă coală cu 20 de iscălituri, în care să ceară amânarea votărei pe mânezi. Cu puțină șiretenie astfel s'ar putea paraliza obstrucția tehnică a opoziției.

*

Anarhia în Persia. În Persia a fost format un nou cabinet, care desvoaltă o activitate febrilă pentru pregătirea unei expediții contra exșahului intrat în țară. Exșahul câștigă însă mulți aderenți, chiar și dintre oficianții de Stat, cari sunt nemulțumiți din cauză, că nu-și primiseră leafa de mai multe luni. Un frate mai mic al exșahului, care pusese la cale contrarevoluția a fost prins și executat la moment.

Pentru înfricarea aderenților lui Mohamed Ali, s'au ridicat înaintea edificiului guvernului furci.

Cercurile oficiale critică ținuta Angliei și Rusiei, cari în înțelesul pactului, când cu defronarea fostului Șah, au subscris acest pact. Ar fi fost lucru firesc, ca aceste două puteri să fi lansat acum o publicație, în care să declare, că nu aprobă suirea pe tron a fostul Șah. O astfel de măsură ar fi avut un efect foarte bun asupra populației, care n'ar fi cutezat să se înroleze sub steagul revoluționarilor.

*

Conflictul în Maroc. Tratatule se află în acelaș stadiu. Toți credeau, că sosirea împăratului din Norvegia, va accelera tratatulele, dar acum se ia ca sigur, că reîntorcerea lui nu stă în nici o legătură cu chestia Marocului.

Ca mai nou se poate lua schimbarea programului flotei engleze.

Era vorba, ca flota din Mediterană să meargă în apele nordice.

Pe neașteptate acest program a fost schimbat și toți marinarii flotei din Anglia propriu zisă, au primit poruncă să fie pregătiți în ori ce moment.

Natural, comunicatele oficioase lătesc știrea, că acestea nu stau în nici o legătură cu conflictul din Maroc.

De altă parte însă, multe ziare franceze și engleze vestesc, că conflictul s'a agravat, nelipsind nici desmințirile.

Aviz! Comitetul național a hotărât ca foaia săptămânală „Poporul Român” să fie trecută din Budapesta la noua tipografie, proprie a partidului, înființată în Arad. Totodată s'a decis contopirea numărului de Duminecă al „Românului” în organul poporal al partidului „Poporul Român”.

In executarea acestui concluz al comitetului național avizăm onor. public cetitor, că din numerii poporali ai „Românului” o să apară afară de cel prezent singur mai un număr. Incolo abonenții numărului nostru poporal vor primi foaia săptămânală „Poporul Român”.

Acest număr, precum și cel de Vine-rea viitoare se trimite și onor. abonenții ai „Poporului Român”, care organ numai cu ziua de 29 Iulie (11 August) o să-l putem continua, pe când vor fi regulate toate formalitățile mutării acestui organ la Arad.

Din 11 August nou încolo și abonenții de până acum ai numărului popular din „Românul” vor primi „Poporul Român”. „Românul” va continua să apară de 6 ori pe săptămână, însă fără număr popular.

Rugăm onoratul public cetitor să primească aceste schimbări.

CORRESPONDENȚE

DIN ITALIA

SCRISORI DIN ROMA

Ce este cu holera? — Aventurile unui duce neapolitan. — Dela procesul Camorrei

De un timp încoace o sumă de ziare străine publică vești alarmante cu privire la starea sănătății publice în Italia și anunță că holera ar băntui aci în toate orașele cu o mare furie. Toate aceste știri sunt absolut false și sunt împrăștiate de cercurile clericale din jurul Vaticanului cu intenția de a ține lumea departe de expozițiile jubilare. E drept că pe la finea lunii trecute în sudul Italiei și în Sicilia au fost mai multe cazuri mortale de holera, dar epidemia a rămas localizată în acele părți și chiar acolo a mers meru descrescând. Trebuie apoi ținut seamă că de vre-o câțiva ani încoace holera e aproape endemică în părțile maritime din Sudul Europei și că totdeauna în timpul verei se ivesc mai multe cazuri. Autoritățile sanitare care sunt acum pregătite reușesc totdeauna să ia măsuri de izolare la timp. Apoi, chiar în localitățile în care s'a ivit, holera s'a produs printre clasele de jos ale poporului care, în sudul Italiei, trăesc în mare necurătenie și n'au nici o cumpătare în mâncarea și în băuturile lor. E cunoscut de altfel că holera e o boală care nu vine niciodată acolo unde cele mai elementare reguli de igienă sunt respectate.

Aci toată lumea știe că, veștile calomnioase ce se publică în străinătate (de unele ziare cu bună credință) sunt opera cercurilor clericale. Vaticanul nu numai că a interzis tuturor suveranilor și principilor catolici de a veni anul acesta la Roma, dar a suspendat pentru acest an toate pelerinajele obișnuite, numai și numai ca să vie aci cât mai puțină lume. Acum, același Vatican a profitat de apariția holerei în sudul Italiei și a răspândit acele svonuri calomnioase de care ne ocupăm. Deunăzi, ducându-mă la ministerul de interne ca să iau informații despre starea sanitară a țării, d. dr. Giorgio, șeful biroului presei mi-a comunicat că ministerul a descoperit la Milano o agenție telegrafică clericală-austriacă, de unde prin scrisori se împrăștie știri false în toată lumea. Guvernul italian va lua în curând măsuri severe în contra acelei agenții ai cărei funcționari vor fi cu toții expulzați.

La minister se află un exemplar dintr'un ziar clerical german care publică o fotografie a monumentului lui Victor Emanuel II cu o sumă de lucrători dormind la miezul zilei pe scările dela bază și scrie de desupt că toți aceștia sunt oameni morți de holera!

Aceasta, netăgăduit, le întrece pe toate!

*

Zilele acestea a făcut ocolul presei italiene trista aventură a unui donjuan neapolitan, ducele di Campobello. Acest duce, care face parte din numeroasa și scâpătata nobleță partenopee să ilustreze și în aite dăți prin diferite isprăvi care cadrează foarte puțin cu rangul său nobiliar. Dacă până acum scăpase chipurile cu fața mai mult sau puțin curată, de rândul acesta a nimerit prost, căci a fost silit să facă cunoștință cu arestul poliției.

Dar să povestim faptele. Ducele de Campobello se afla de câțiva timp la Genua unde locuia la Hotel Modern, trimițând regulat notele hotelului tatălui său, căci el nu mai avea nici un ban. Intr'o zi face cunoștința unei tinere și elegante doamne, contesa Ginerva Bentivoglio, — de asemeni o nobilă cu moravuri dubioase. Contesa consimte să petreacă câteva zile cu Al-teța Sa, însă dorește un loc *chic*. Ducele nu se arată încurat și telefonează dela hotelul său la Grand Hotel Miramare, cel mai elegant din Genua — că el se află la Turin, că va sosi spre seară la Genua, și cere să i-se oprească un apartament la etajul I. Mai cerea să i-se trimeată la gară un landou. La ora când trebuia să sosească trenul de Turin, el se duce la gară cu contesa, căreia îi promisese să facă un voiaj. În gară îi spune că s'a răzgândit și urcându-se în landoul Hotelului Miramare se întoarce cu amica lui în oraș instalându-se în apartamentul rezervat.

Petrec acolo patru zile în care timp consumă pentru câte-va sute de franci. Ducele știind că tatăl său nu plătește decât notele dela hotelul Modern născoceste un plan de a se deplasa din nou cum venise. Supt pretext că-și conduce soția (contesa) la gară pleacă dela hotel fără să lase acolo vreun geamantan.

Hotelierul, un neamț practic, bănuind că lucrul nu prea e curat, îi ceru imediat să achite nota. Ducele promise s'o facă la întoarcerea dela gară dar hotelierul aviză comisariatul care trimise un agent după „nobilă” păreche. La gară contesa într'adevăr se urcă în trenul pentru Roma, însă ducele se pregătea să se întoarcă la hotel Modern, căruia îi telefonase că s'a înapoiat la Genua. Agentul de poliție îl somă din nou să achite nota celuiilalt hotel și cum ducele n'avea de unde a fost silit să ia locuință în arestul poliției unde se află încă și astăzi.

*

De câteva luni se desbate la Viterbo faimosul proces al lui Cuscolo, numit încă și procesul Camorrei neapolitane. Acum câțiva ani a fost ucis la Neapole Gennazo Cuscolo, excroc și spărgător cunoscut, împreună cu soția lui, o fostă prostituată. Se știa că amândoi făceau parte din întinsa asociație de delinvenți, numită Camorra, și numai decât s'a bănuit, că au fost uciși de însăși tovarășii lor, spre a fi pedepsiți pentru vreo „trădare”.

Cercetările au fost lungi și grele și abia după patru ani s'a putut începe procesul, acuzații fiind arătați în persoana câtorva camoriști. Procesul, cum spuneam, ține de mai multe luni, căci sunt citați vreo 500 martori. Încă dela început, avocații acuzaților au căutat să susțină că nici nu există Camorra și totul e o înscenare a poliștilor, cari neputând descoperi pe vinovați au inventat existența Camorrei în procesul Cuscolo. Iată însă că deunăzi a fost chemat să de- puie căpitanul de carabinieri Fabbroni, care de câțiva ani urmărește de aproape viața delinvenților neapolitani. Fabbroni, cu un curaj extraordinar a arătat în cuvântarea sa, care a ținut patru zile, că există prea adevărat Camorra și că, din păcate, de serviciile ei se servesc mulți oameni sus puși și mai ales mulți politicieni pentru scopuri electorale. Energicul căpitan a dat la iveală cât de întinsă e în Neapole *l'onorata succieta* (așa îi zice poporul Camorrei) și a arătat toate mijloacele ei de operație, adăugând tot deodată că nimeni nu are curajul să pornească o luptă de exterminare contra ei. Depoziția lui Fabbroni, care a fost un adevărat rechizitoriu contra unei bune părți din clasa de jos a Neapolului a stârnit o vie senzație în toată Italia.

Tiberinus.

DIN ROMANIA

SCRISORI DIN BUCUREȘTI

Noua uniformă militară. — Asasinarea unui bancher.

Pentru armata română s'a stabilit o nouă uniformă care prezintă mai multe avantaje.

Generalul Popovici, secretarul general al ministerului de războiu, a prezentat Luni M. S. regelui Carol în castelul Peleş pe locotenentii

Leon din cavalerie și Ilescu din escadronul escortă, împreună cu patru soldați îmbrăcați în uniformă de războiu cu noile uniforme ce se vor introduce în armată.

Suveranul s'a interesat de aproape de toate avantajele sau inconveniențele ce noua uniformă prezintă.

Examinând diferite pozițiuni ce soldatul ia la instrucție, a pus pe un infanterist să se culce jos întrebându-l dacă nu-l jenează cartușiera, în noul model este pe piept în partea stângă dacă nu-l strânge la gât, etc.

Suveranul găsimd că în noul tip de uniformă, cravata ca ornament exterior este de prisos, a redus-o, făcând observația că, nu e nici utilă nici folositoare, ci este un lucru femeesc.

De asemenea s'a mirat mult suveranul spuindu-i-se că diferența dintre actuala și noua uniformă ofițerească este colosală, cea nouă costând completă, numai 60 lei, pe când numai o tunică din uniforma ce ofițerul poartă astăzi costă 120 lei.

Nouile uniforme sunt de culoare surie-verde și stofa se fabrică în țară.

Manevrele corpului 3 și 4 de armată din toamna aceasta se vor face cu uniforma cea nouă conform dorinței M. S. Regelui.

*

O crimă îngrozitoare săvârșită în condițiuni cari au uimit toată lumea prin îndrăzneală și ferocitate, s'a făptuit în Constanța (România) ziua n'amiaza mare în centrul orașului în următoarele împrejurări:

Luni dimineața la orele 10 la zarafia Pavel Gheorghiadis din str. Carol I. Nr. 83, partea cea mai animată a orașului, în fața poștei, s'a prezentat un individ care a cerut să i-se schimbe niște hârtii de bancă cu monede de aur.

Când Gheorghiadis, care de obicei era sigur în zarafie, neavând funcționari sau servitori, s'a întors pentru a deschide casa de bani, numitul individ scoțând un cuțit i-a dat o lovitură la spate. Victima încercând să se apere contra acestui atac neașteptat, s'a încins o luptă disperată între dânsul și criminal, în care timp acesta i-a mai putut da și alte cinci lovituri de cuțit în piept, abdomen, la antebrațul stâng și mâna dreaptă.

În acest moment, probabil din cauza zgomotului produs, a apărut sora victimei care lo-cuște de-asupra prăvăliei și a deschis ușa din dos. Văzând cele petrecute, a început să strige după ajutor.

Criminalul, văzându-se surprins, a ieșit din prăvălie făcându-se nevăzut.

Victima a putut face câțiva pași după criminal și a căzut apoi jos în nesimțire pe trotuarul din fața prăvăliei.

Dându-se alarma au sosit imediat la fața locului polițaiul, substitutul de procuror și întreg aparatul polițienesc.

S'au dat primele ajutoare victimei, care, revenindu-și în fire, a putut pronunța câteva cuvinte cun că criminalul îi este necunoscut, având etatea de 18—20 ani și adresându-se apoi surorii sale, d-ra Ecaterina Gheorghiadis, care este singura moștenitoare, i-a spus pe grecește:

— Eu mor... Tu fii fericită... Toată averea mea este a ta... — și a căzut din nou în nesimțire. Criminalul n'a putut fi prins. Cor.

Univ. med.
dr. VICTOR GRAUR
medic școlar calificat, profesor de igienă,
institut de dentică.
Arad, Andrassy-tér Nr. 22.
Etajul I., în fața pal. administrativ (comit.)

Litere — Arte — Științe

POEZIA POPULARĂ.

Ori unde 'n lume m'aș duce
Dragostea 'napoi m'aduce;
Ori unde m'aș duce 'n țară
Dragostea mă 'ntoarce iară.

Dragostea și doru'
M'a luat cu zoru
Și mă duce 'n vale:
Să stau puichii 'n cale,
Și alerg p'ân sat,
Parc'aș fi turbat
Și bun de legat.

Judecătorul înțelept

de M. W. Henry

James William Barlow, judecătorul cercului din New-york a început să pertracteze.

— Cine e cel dintâiu acuzat? a întrebat el, ocupând loc la tribună.

— E de față, honorable judge, a răspuns policemanul, un bărbat de statură înaltă, cu înfățișarea blândă.

La un semn al policemanului, acuzatul, cu capul plecat, a mers înaintea grilajului de fier, de desparte tribuna judecătorului de public.

— Cum te cheamă? a întrebat judecătorul.

În America, oamenii în cea mai mare parte vorbesc confidențial împreună. În limba engleză este aceea mare egalitate, că cel mic pe cel mare, săracul pe bogat îl agrăiește cu „tu”.

Acuzatul, cu ochii plecați în jos, cuprins de rușine și cu voce înăbușită a răspuns la întrebarea judecătorului:

— Dixon George Sweet.

— Ce ocupațiune ai?

Acuzatul a tăcut. Din ochi însă i-au căzut două lacrimi mari, pe fața-i albă ca creta.

Judecătorul a văzut deprimarea acuzatului, dar aceasta l-a lăsat rece. Câți oameni falși sunt în New-york! Ei varsă lacrimi nesincere, se bocesc cu multă prefacere ca astfel să tragă foloase.

— Te-am întrebat, că ai vre-o ocupațiune?

— Nu am nici una, a răspuns în sfârșit și cu un suspin Dixon. Fără de nici o ocupațiune îmi tânjesc zilele, aici în acest ocean de tină.

— Ești însurat? a urmat să întrebe judecătorul, acuma însă cu voce mai blajină.

— Da, sunt însurat, domnul meu.

— Copii ai?

— Am doi. Un băiat și o fetiță.

— Etatea lor?

— Băiaul are patru, iar fetița un an și jumătate.

— De când locuiești în America?

— De opt ani.

— Ești cetățean american? Ai hârtie?

La judecătoriile americane această întrebare e de mare însemnătate, căci toate forurile oficiale cu totul altcum tratează pe cetățenii americani.

Acela, care are vre-o treabă la judecătorie și nu posedă hârtia a doua de legitimare (cea dintâiu i-se extradă după 3 ani, iar a doua, așa numită „cityzen paper” după 5 ani petrecuți în America) pentru cel mai neînsemnat delict e pedepsit cu asprime; în schimb, cetățenii cari posedă „cityzen paper” sunt părtași de oarecare indulgență.

— Mi-am câștigat hârtia de cetățean, deși sunt de origine olandeză. Limba engleză am învățat-o cu ușurință. Am făcut sforțări desperate ca să mă fericesc aici. Dar înzadar! O soarte nenorocită mă prigonește. Norocul fugă de mine; fugă la îndepărtare de mai multe miluri, ca și când aș fi lepros.

Dixon numai acuma a îndrăznit să privească fața tipică americană a judecătorului. Atunci judecătorul uimit a văzut că acuzatul e de înfățișare inteligentă și că e un bărbat simpatic.

Acuza ridicată de cătră policeman însă e

atât de neînsemnată, dar tot odată și atât de gravă, că judecătorului nu-i venia să creadă, că om inteligent a putut-o săvârși.

A furat o pâne. O pâne, pe care poate să o ia și din butoaiele pentru gunoiu, așezate lângă porțile caselor. Doar în America pânea e atât de ieftină, că îndată ce nu e mai proaspătă, e aruncată în acele butoaie.

— Cum ai putut sevârși un astfel de furt?

— Foamea m'a silit, domnule. Înainte de a sevârși furtul am probat să cerșesc. Oamenii însă, fără compătimire au trecut pe lângă mine Zadar-nic înfideam mâna, căci nici un pony nu a căzut în ea... Atunci, în disperarea mea am sevârșit furtul cu care sunt învinuit. Dar nu stomacul meu gol m'a îndemnat la aceasta. Eu fără ca să zic o singură vorbă, suport foamea, căldura și frigul. Mizeria nevestei și a celor doi copilași ai mei însă m'a îndemnat la aceia ce am făcut.

— De ce nu ai căutat să muncești undeva?

— De patru luni de zile zadarnic umblu să aflu vre-o muncă stabilă. Hainele de pe mine sunt numai zdrențe, iar urmele foamei sunt zugrăvite pe fața mea. Din această pricină oamenii fug de mine. Mă ocolesc ca și când aș fi răios. Aceasta nu e nici o noutate, domnule. De omul sărac și cele mai apropiate rudeni se feresc. E o însușire păcătoasă a oamenilor, că ei nu întind mână de ajutor semenilor lor nenorociți, ci îi lasă ca să se prăpădească. Eu și nevastă-mea parcă am fi într-o pustietate. Biata Grace, în urma muncii grele și dure s'a îmbolnăvit, căzând la pat. Nu sunt membru al nici unei reuniuni și astfel ne lipsește doctorul și medicamentele. Mi-e de fel nu mi-ar părea rău, dacă aș cădea în drum, prăpădindu-mă ca un câne alungat. Poate, că nu merit altă soartă mai bună? Dar pe ea, pe nefericita mea nevastă care odată nu a cunoscut neajunsurile, fiind părintii ei oameni avuți, nespun de mult o compătimești, a sfârșit cu vocea încetă în lacrimi Dixon.

Judecătorul nu a întrerupt pe omul care își spunea tragedia vieții lui. A așteptat până ce el a sfârșit. Apoi a șoptit ceva policemanului, care îndată a părăsit sala de pertractare.

— Vorbește mai departe, a zis cu voce blajină judecătorul către nefericitul acuzat.

— Abia dacă mai am ceva de spus, domnule. Mizeria mi-a răpit și darul de a vorbi. Mă doare dacă vorbesc, căci fiecare cuvânt îmi străpunge inima... Starea mea e nespun de deplorabilă. De mai multe ori am voit să mă sinucid. Dar întotdeauna gândul meu a zburat la nevastă-mea bolnavă și la cei doi copilași neputincioși. Ar fi fost crimă să îi părăsesc. Și atunci, în acele clipe, o rază de speranță îmi încălzia inima. Poate, ca mâne câștig prin muncă ceva și atunci am bani pentru pâne... Dumnezeuule, doar eu atât de puțin cer!...

— Ce știi tu să lucrezi? La ce muncă ai avea mai multă atragere?

— Aș duce saci, aș trage cărămidă numai să câștig bani pentru medicamente și pâne. La exercitarea ocupațiunii mele se recere un nume și legături întinse. Cu considerare la starea mea de acuma însă, atragerea e mare vorbă. Talentul meu în ale picturii abia dacă mai licărește. Poate, că nici nu mai știu ținea penelul în mână...

— Tu ești pictor? a întrebat judecătorul, lăsându-și privirea sa săgetătoare pe fața acuzatului.

— Odată, la academia olandeză de pictură mi-se spunea că o să am un viitor strălucit. Am fost unul dintre cei mai buni elevi. Dragostea mea însă mi-a răpit puterea voinței și fără ca să mă mustre conștiința, totul am sacrificat pe altarul amorului.

În aceasta clipită a apărut policemanul, raportând ceva judecătorului.

— Sărăcie... Mizerie... Boală...

Aceste trei cuvinte rostite mai tare, le-a auzit și acuzatul, care îngrozit s'a cutremurat.

James William Barlow s'a coborât dela tribună și a mers la acuzat.

— Pe baza legii penale acela care sevârșește ori și ce furt, va fi condamnat la cel mai puțin două luni temniță. Eu însă cu tine fac

excepție... și o sentință dictată de inima mea. Iacă, primește această sumă; mergi și cumpără carne, chiamă un doctor și câștigă medicamentele de lipsă. Dupăce apoi cât de puțin ți-ai venit în fire, cercetează-mă la locuința mea, Street 57, Nr. 122, când, dacă mă voi convinge cât de puțin de talentul tău în ale picturii, atunci dela neagra prăpastie a mizeriei te voi introduce între oameni cinstiți și sârguincioși. A mântui pe un om, nu e numai datorința mea de judecător, dar aceasta mi-se impune și ca om. Adevărata chemare umană a unui judecător nu e aceea, ca el se aducă sentințe conform paragrafilor rigizi, ci după șoptirile inimei sale.

Dixon George Sweet, din a cărui ochi lacrimile șiroaie curgeau, în fugă a părăsit sala de pertractare.

Tradusă de Frunză.

Eroii luminei

Ați văzut, de sigur, adesea, seara târziu, cum se strânge, în jurul unui strălucitor bec Auer sau a unui orbitor glob electric, puzderie nesfârșită de fluturi albi, cu cap sinistru de mort.

Ca atrase de-o forță magnetică, aceste ciudate insecte aleargă orbește puternic, ca și cum ar fi chemate de un ideal cutremurător; se îmbata de puterea amețitoare a razelor ce le robește; se învârtesc în danț nebun în jurul flăcării fascinătoare.

S'ar părea, că acești fluturi, cu înfățișarea atât de desgustătoare, sunt adevărați eroi tragici ai luminei. S'ar părea, că numai darul de lumină adevărată și nevoia sinceră de ideal strălucitor îndeamnă pe aceste mici și neobosite sburătoare să se sbată o noapte întreagă în valurile luminei, să se apropie de flacăra vrăjitoare până ce își ard aripioarele, să-și cânte entuziasmul ce li-l stărnește întunerecul învins melodia monotonă al nervosului sfârșitor al aripilor.

Și cu toate acestea nu e așa. Nu sunt eroi ai luminei acești fluturi străini cu cap de mort. Nu pot fi eroi ai luminei, aceia cari se nasc din întuneric și cari, dimineața, când strălucirile artificiale se stâng, cad fără viață, ca trăsniți de puterea luminei adevărate.

Ei nu sunt de cât niște supărători maniaci ai luminei. Ei nu iubesc lumina intensă, vie, largă, sănătoasă, care se revarsă generos deopotrivă peste întreaga natură. Această lumină, care dă viața întregului univers, pe ei singuri îi ucide. Ei iubesc numai luminile, cari le pot acorda beneficiul întunerecului tainic și nemărginit. Ei sunt amanții întunerecului și propovăduesc cultul luminilor artificiale ce nu vor putea nici-odată să învingă întunerecul universal, numai de frica luminei biruitoare a soarelui. De aceea, noaptea, când s'adună sinistru, în stoluri cenușii, în jurul răzlețelor lumini ce pătează întunerecul, ei par mai de grabă, că vor să acopere cu perdeaua aripilor lor multe și aceste lumini artificiale, pentru a asigura mai deplin domnia întunerecului din care s'a născut viața lor moartă.

...În tocmai ca acești fluturi maniaci apar înaintea noastră agenții maghiarizării. Ca și aceste sinistre insecte cu cap de mort, agenții maghiarizării se tem de lumina adevărată, care este cultura specifică a fiecărui popor, și proclamă puterea brutală a întunerecului pe care nu-l sparg de cât răzlețe telinare de cultură maghiară artificială.

Întocmai ca acești fluturi, agenții maghiarizării, de teamă să nu-i ucidă, în zorii zilei, puterea luminei adevărate, jubilează noaptea în fața tuturor strălucirilor false.

Sunt desgustători acești agenți, ca și fluturii de noapte. Să nu ne temem prea mult de ei însă: capul lor de mort nu mușcă și nu rănește. Să avem grije numai ca șoarele culturii naționale să nu se stângă nici-odată. Câtă vreme acest soare va străluci, putem fi siguri, că razele lui vor ucide totdeauna pe toți fluturii nopții și pe toți eroii luminei false.

Anunțuri școlare

I.

Școala diecezană civilă de fete din Arad

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că *înscriserile* la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1911/12 se vor face în zilele de 19—24 August (1—6 Septembrie) — afară de duminică din 21 Aug. (3 Sept.) a. c., — în localitatea școlii (Strada Deák Ferencz Nr. 27).

Părinții vor proceda însă corect, dacă în scris își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, *îndată după publicarea acestui anunț*, adresându-se în această afacere referentului dela Consistorul rom. ort. din Arad, dlui dr. Gheorghe Ciuhandu, dela care se vor putea cere și eventualele informațiuni, de cari ar mai avea trebuință cei interesați.

Taxa pentru internat, în vederea scumpetei mari, pe întreg anul școlar este de 500 cor., în care sumă se cuprinde și didactul școlar.

Taxele de întreținere este a se plăti *anticipativ* în 4 rate egale de câte 122 cor. și anume; la 1 Sept., 1 Nov., 1 Febr. și 1 April al anului școlar, **la Administrația cassei Consistorului, în persoana ori cu poșta.**

Pentru aceasta taxă elevele vor primi:

1. **Instrucțiunea recerută pentru clasele I - IV civile**, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația română, maghiară și germană, apoi instrucție în *economia de casă*, deprindere în *pregătirea bucatelor, croit și cusut.*

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: *dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (2 pelse, iar Duminică și în sărbători 3—4 pelse), *ujină* (cafea cu lapte) și *cină* (două pelse).

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi **10 cor. pentru medicini** (pe întregul an), pentru care taxă elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijirea medicală și medicamente. Taxă de mobilă nu se mai încasează.

Pentru *instrucția de pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti odată pentru totdeauna la *prima înscriere* 6 cor. ca **taxă de înscriere.**

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească 1 cor., taxă anuală, pentru *biblioteca școlară.*

Taxele: pentru *medicină, de înscriere și pentru sporirea bibliotecii se vor plăti la mâna directorului școlii deodată cu înscrierea.* Tot la directoarea școlii va trebui plătită lunar și *anticipativ taxa de pian.*

Elevele externe vor plăti *didactru* 60 cor. la an, care asemenea se va solvi anticipativ, în 4 rate egale de câte 15 cor. și anume: rata I la înscrierea din Septembrie, rata II la 1 Nov., rata III la 1 Februarie și rata IV la 1 Aprilie al anului școlar, deasemenea la mâna **directorului școlii.**

Elevele *externe*, cari se înscriu mai târziu, au să plătească *întreg didactrul*, iar elevele primite în internat mai târziu, vor avea să plătească didactru numai pe timpul înărzierii.

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar *numai* în cazul când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentă, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele cari intra mai târziu în internat, vor avea să plătească *întreagă taxa care cade pe cvartalul* în care vor fi primite în internat.

Acele eleve, cari după absolvarea școlii doresc să se mai perfecționeze în economia de casă, croit, cusut, muzică, pictură ș. a. vor fi primite ca eleve benevole cu toate taxele elevilor interne.

In clasa I civilă se primesc eleve cari dovedesc că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori, în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

In celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clase premergătoare la școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc, pe baza unui examen de primire, în clasa corespunzătoare etății lor și rezultatul dovedit la examenul de primire.

Elevele, cari se matriculează pentru primădată la școală, afară de atestatul școlar din clasa precedentă au să mai producă: *extras de botex și certificat de revaccinare.*

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine:
1. saltea (mădrat), 1 covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergere, 3 serviete, toate cu monograme proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 1 lavor (lighian), 4 cărpe pentru șters lavorul; perie de cap, de dinți și de haine; peapăn și foarfeci, haină de port și 4 șurțe negre, 1 palton (haină de iarnă), 2 părechi de ghete și 1 ploier.

Afară de aceste, fiecare elevă internă ori externă îndată dela începerea anului școlar are să se prevadă cu *recerutele manuale și recvizite de învățământ* și cu *recvizitele de scris, de lucru de mână* (și de muzică cine voește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune, **la mâna directorului internatului** o sumă oarecare de bani, despre care se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniforme, care va fi modestă, se vor lua la vremea sa dispozițiuni din partea directorului internatului, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe fără nici o amânare în 25 August (7 Septembrie) și dela acest termen elevele vor putea fi primite numai cu *concesiune specială* din partea Consistorului diecezan.

Arad, din ședința Consistorului dela 16/29 Iunie 1911.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

II.

Internatul de fetițe din Brașov cu școală de menaj și industrie casnică

Reuniunea femeilor române din Brașov aduce la cunoștința onoratului public condițiunile de admitere în internatul său, pe care îl susține și subvenționează cu o sumă însemnată spre a putea primi eleve cu taxe cât se poate de reduse.

Învățământul practic cuprinde: pregătirea bucatelor, întreținerea locuinței, spălatul și călcatul, legumăritul, croitul de rochii și de rufărie, cusutul cu mașina, diferite lucruri de mână până la cele mai variate broderii, executarea jachetelor împletite, țesutul la războiu dela cele mai simple până la țesături de Smyrna, covoare și costume naționale.

Învățământul practic se completează cu învățământul teoretic, tratând despre teoria bucătăriei cu tot ce cade în sfera unei bune economie de case, teoria croitoriei, contabilitate și chimie culinară, igienă, în deosebi religioasă, limbă și literatură română, limba maghiară

și germană, cântări, desemn, educațiune familiară.

Localul internatului este proprietatea Reuniunii și este situat în cea mai frumoasă parte a orașului și se compune din două corpuri de casă împreună cu curte și grădină mare.

Primirea în internat se face cu 1 Septembrie st. v. (14 Sept. st. n.). Deoarece numărul locurilor este limitat, părinții doritori de a aduce fiicele lor, sunt rugați a anunța cât mai de vreme înscrierea.

Taxa anuală este pentru întreținerea și instrucțiunea completă de 400 coroane, inclusive îngrijire medicală și băi, adică câte 40 cor. lunar. Taxele se plătesc anticipativ lunar, cu obligațiunea de a achita toate 10 lunile ale anului școlar.

Elevele solvente vor trebui să aibă vârsta de 12 ani, să prezinte certificat de școală, de botex și de revaccinare.

Fiecare elevă va aduce cu sine: rufărie de corp, câte 6 bucăți, cămăși, pantaloni, camisoane, ciorapi și 12 batiste. Așternutul de pat: saltea, 2 perini și plapomă cu câte două rânduri de rufărie (4 fețe de perină, 2 cearșafe de plapomă și două cearșafe de saltea (lepedee)). Ștergar și serviete câte 4. Un cuțit, o furculiță, o lingură mare și o linguriță mică. Perie de haine, perie de cap și perie de dinți, pieptene rar și des. Un palton (haină de iarnă) o cărpă sau șal pentru curte.

Pentru uniformitate sau reglementat costume uniforme precum și șorturi uniforme, pe care elevele trebuie să și-le lucreze în internat.

Localul și direcția internatului se află în Brașov, șirul Spitalului nr. 10.

Informațiuni se pot lua dela prezidenta Reuniunii, Brașov, Str. Fântânii 34.

Maria B. Baiulescu,
prezidentă.

Ioan Lengeru,
secretar.

INFORMAȚIUNI

Arad, 27 Iulie 1911.

Mersul vremii.

— Raportul institutului meteorologic —

Incurând căldura va scade, pe alocurea ploaie răzlețe.

Prognostic telegrafic: Schimbare însemnată nu va fi de grabă. Ici colea ploaie și fu tună.

Temperatura (căldura) mijlocie la amiază 31 Celsius. La noi la Arad în umbră a atins 37 Celsius.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe Oct.	Cor.	10 83
Secară "	"	8 95
Cucuruz pe Iulie	"	—
" " August	"	7 58
Ovăs pe Oct.	"	7 99
Cucuruzul pe Maiu 1912	"	7.20

De-ale noastre.

Alegere de preot. *Duminică în 10/23 Iulie s'a ținut alegerea de preot în frunțașă comunei Pecica-română, ales fiind cu majoritatea voturilor (138), părintele N. Popescu din Torca mare.*

Aviz. După ce Comitetul central al Asociației pentru literatura și cultura poporului român, a hotărât să și țină adunarea generală anul acesta la Blaj, în zilele de 15/28 17/30 August când își va ține adunarea generală și Societatea pentru fond de teatru român, — rugăm pe acești cale pe toți p. t. domni, cari doresc să

INCZÉDY ÁKOS

stoler, atelier pentru aranjarea odăilor

Arad, strada gróf Károlyi Gyula Nr-ul 10 (casa proprie).

Aranjază și servește cu planuri de aranjament pentru odăi și prăvălii. Totfelul de planuri se execută gratuit. Se află stabiliment înmagazinate cele mai escelente mobile.

parte la aceste adunări, că pentru a li-se putea rezerva cvartire, nesmintit să se anunțe la comitetul de încuadrare până la 2/15 August. Scrisorile să se adreseze d-lui dr. Dănilă Szabó, avocat.

Blaj, la 21 Iulie 1911. P. O. comitetul aranjator: dr. Iuliu Maniu, preș. com. aranjator. A. C. Domșa, secretar.

Convenire colegială *) În senzul mandatului primit odinioară, îmi face plăcere a putea invita prin aceasta pe toți absolvenții liceului din Blaj ai anului 1886, ca pe ziua de 26 ale lunii lui August st. n. a. c., seara, să se prezente în Blaj la convenirea colegială de 25 ani.

Ziua de 27 a lunii August va fi închinată: a aduce iubirii și memoriei colegiale prinos, nu mai puțin a ne putea manifesta sentimentele de grațitudine și omagiu tuturor celor în drept.

Cu dorul revederii cu bine, semnez
Cătina, 26 Iulie 1911.

Ieronim Dănilă,
v.-protopop, preș. conven.

Concurs. Atragem atențiunea celor interesați asupra concursului ce-l publică Banca generală de asigurare din Sibiu pentru două posturi de funcționari.

După informațiunile ce le avem, funcționarii aleși vor fi destinați: unul pentru secția asigurărilor de foc, și altul pentru cele de viață a susnumitei bănci. Sunt două posturi bune și de viitor.

Plan de învățământ aprobat. „Tel. Român” anunță, că ministrul de culte și instrucțiune publică a aprobat, prin rescriptul său numărul 73311/1911 noul plan de învățământ al metropoliei ortodoxe române. Acest plan s'a și dat la tipar și încă înainte de începutul anului școlar, el se va transpune fiecărui oficiu parohial.

Asigurați produsele de câmp! După observațiile făcute în anii din urmă, asigurarea produselor de câmp nu se face în așa măsură, cum ar fi de dorit pentru populația noastră dela sate. Pornind dela un spirit de cruțare fals aplicat, recolta de mulțori nu se asigură de fel, sau nu deajuns împotriva pagubelor de foc. Când apoi produsul muncii agricultorului se găsește adăpostit în hambare, fără veste ajunge peste noapte pradă flacărilor. Cu durere privește țăranul cenușa avutului său și exclamă: „Ah, de-aș fi fost asigurat!” — Așa e! Dar e prea târziu și toate speranțele unui câștig bogat sunt nimicite în câteva minute. Și aceasta numai din cauza, că economul nostru a vrut să cruțe cei câțiva fileri, sau câteva coroane, ce l-ar fi costat asigurarea, măcar că se ține de datoria cea mai scumpă pentru un bun econom față de el însuși și față de familia sa, să-și asigure întreaga avere contra pericolului de foc, observând cât de mici sunt în schimb jertfele bănești, ce le aduc în acest scop. Căci în orice caz minimala premie nu stă în nici un raport față de paguba, care un foc cât de mic i-o poate cauza economului! Cel care nu e asigurat adeseori ajunge prin astfel de nenorocirea la sapă de lemn și cade în sarcina comunei ca cerșitor.

Banca „Transsylvania” nu are taxe mai mari ca institutele străine și asigurarea acolo se recomandă cu căldură. „Unirea”.

Din patrie.

Crâșmăriță țucu-ți ochii. Pe Mihail Maroian, un târgoveț bine situat, l-a ajuns noaptea pe drum, aproape de Dobrișin. Prin părțile acelea după vechiu obicei, la margine de drum sunt așa zise ciarde, pe vremuri ascunzăturile cele mai favorite ale betyărilor (specimen unguresc de hoți călărași). Timpurile acele romantice au dispărut cu progresul civilizației. Betyari nu mai sunt și frumoasele crâșmărițe de odinioară au ofilit de mult, din când în când totuș mai răsare câte o crâșmăriță tânără, care neavând lucru mai bun, contează la punga trecătorilor, dornici de sălbătăcia îmbrățișării și de

*) Celelalte ziare românești din patrie, precum și cele din București, Iași, Craiova, Galați și Brăila, sunt respectuos rugate să binevoiască a reproduce acest aviz.

focul buzelor infiltrate cu carmin ale crâșmărițelor din ciardă.

Lăsându-se noaptea peste hotar, Maroian obosit de căldură și de drum, trage la hanul dela marginea drumului. Spera nițică beutură răcoritoare și ceva locușor, unde să-și odihnească ciolanele trudite.

Intră. Mobiliarul sărăcăcios nu prea învira încredere. Pe masă licărește o lampă, i-ai putea zice fără sfială opaiț. Lumina palidă, ce o revarsă, unghiurile odăiței le lasă în umbră. Nu se anunță nimeni. Călătorul nostru strigă impacient. Crâșmarule unde ești? Doar te-ai culcat?

În momentul acesta apare în ușa dinspre curte o fată nici prea urâtă, nici prea frumoasă, primind binețele cu un zimbet prietenos. Călătorului îi lucesc ochii de veselie. Într-o clipă își reamintise istorioarele pline de romantica vremilor apuse și i-se aprinse sângele, văzând o crâșmăriță veritabilă. Și s'au dat în povești. Erau singuri și-și petreceau binișor. Aveau vin și mâncare și în curând se pomeniră cu un cioroiu lipitor de după vatră cu o scripcă destrămată.

S'au dat la petrecere, așa pe ungurește. Și târgovețul Maroian chiuia voios: „Crâșmăriță țucu-ți ochii, țucu-ți gura!...”

În curând apoi adormise.

Crâșmărița l-a adormit, dar nu cu cântece, ci cu narcotic. L-a adormit și l-a jăfuit: Avea omul bani, venise doar dela târg și crâșmărița nu degeaba trăia în hanul pustiu.

Mânezi Maroian era și fără bani și fără crâșmăriță. Fata a șters-o să nu-l mai întâlnească.

Dar târgovețul n'a lăsat afacerea baltă, a denunțat cazul la poliție, care în curând prinse crâșmărița cu ochii dulci, tocmai când se pregătea să despoaie un alt tovarăș al lui Maroian.

Crima unei mame. În Nitraköröskény o mamă nefericită, nevasta lui Postoli Pál a comis o crimă înfiorătoare, fiind apucată de nebunie. În brațe cu doi copilași a luat-o în fuga mare spre râul Neutra aruncându-se în undele spumegânde ale râului, ce curgea șopotind la vale. Se cufundase deja, când au sosit la țarm câțiva lucrători, cari au văzut-o sărind în apă. Fără să se gândească mult doi au înțotat după dânsa reușind astfel s'o scape din valuri.

Scăpată odată femeia părea că și-a revenit și a plecat liniștită spre casă. Îndată ce sosise însă, prinse un cuțit ascuțit tăind cu o cruzime fără seamăn gâttelej nevinovaților copilași.

Unul a murit pe loc, celalalt se luptă cu moartea în spitalul din Neutra unde l-a dus salvarea.

Femeia înebunită, comițând crima bestială, a dispărut.

Incendiu. În comuna Ticvanul-mic de lângă Oravița s'a întâmplat un foc groaznic. Din locomobilul cu care să treera s'au aprins stogurile de grâu, și astfel a ars întreaga recoltă a locuitorilor din acea comună. Dauna se evaluează la 80—100 mii coroane. Produsele nimicite prin foc — durere — nu erau asigurate.

Ingrijirea alienaților. În străinătate, în Belgia, Scoția, Franța, Germania, este vechi obiceiul de a încredința în grija familiilor sătești pe alienați, a căror stare sanitară nu cere o complexă izolare. Obiceiul acesta, de câtuș timp, s'a introdus și în țara noastră. În Diciosânmărtin, și în satele din împrejurimea sa, se găsește astăzi peste șase sute de alienați, bărbați, femei, bătrâni și tineri, dați în grija familiilor țărănești ale sâcuilor. Statul plătește cam o coroană pe zi de fiecare bolnav, cu jumătate mai puțin decât în casele de sănătate.

S'a aruncat în aer. Băieșul Iosif Gyöngyösi în buna sa dispoziție, (era cam chercheli), s'a încăierat cu un frânar dela tren. Fiindcă frânarul rămase bătut, acesta la rândul său denunțase cazul Gyöngyösi însă pe cât de curajos se dovedi în stare iluminată, pe atât de fricos era în trezvie. De teama pedepsei ce-l aștepta, își făcuse rând de o dinamită, cu care se aruncase în aer. Proiectilul îl făcuse bucăți.

Dela frați

Greva agricolă din județul Brăila (România). 80 țărani, muncitori pe moșia Zlatia a arendașului Panait Patamiano, s'au revoltat contra arendașului, pentru că acesta i-amâna mereu cu plata, și în schimb îi maltrata și hrănia mizerabil cu mâncări stricate și pline de viermi din care cauză mulți din muncitori s'au îmbolnăvit. O delegație a muncitorilor, s'au dus la Brăila de s'au plâns inspectorului agricol despre chinurile și nedreptățile îndurate dela arendaș.

Inspectorul agricol al județului din Brăila a plecat Luni să ancheteze cazul.

Unii dintre muncitorii veniți aci să reclame contra arendașului, au afirmat, că vre-o câțiva dintre oamenii angajați la muncă pe moșia Zlatia s'ar fi îmbolnăvit din cauza mâncării și a apei infecte ce li-se da în timpul cât au lucrat acolo.

Bolnavii n'au putut urma în oraș pe tovarășii lor de suferințe și au rămas în satul Vădeni.

Muncitorii dela moșia d-lui Potamiano sunt săteni din com. Cislău, județul Buzău, angajați, la muncile agricole cu brațele.

Ei n'au făcut contract cu arendașul, învoindu-se cu ziua.

În două rânduri înainte de a părăsi lucrul sârmanii muncitori îngroziți de viața ce o duceau la Zlatia au cerut stăpânului lor să le plătească pe timpul cât munciseră ca să poată pleca.

În mod sistematic stăpânul moșiei și oamenii lui i-au purtat cu vorba amânând ziua plății.

În petiția adresată inspectorului agricol cei 80 de muncitori nu cer decât ca să fie obligat arendașul a le plăti pe timpul cât au muncit pe moșia lui.

Țăranii din România deseori au multe de suferit dela arendașii barbari, cari îi exploatează cât pot mai mult.

Petrecheri.

Teatru în Lugoj. Tinerimea română din Lugoj aranjează sub egida „fiitalei Lugoj a societății pentru fond de teatru român” o reprezentație teatrală Sâmbătă la 16-29 Iulie 1911 în teatrul orășenesc la care vă invită respectuos. Se va reprezenta „Logodna dela sfânt Ion”, dramă populară în 4 acte de Augustin Szilághi, înaintea căreia va cânta corul tinerimei sud dirigența d-lui Ioan Bacău. 1. I. Mureșan: Mii dor cu soli de tenor (d-nii E. Grădinaru și V. Preda). 2. Flechtenmacher Vidu: Dorul înstrăinat. 3. ** Doină din bătrâni cu soli (dnii E. Grădinaru V. Preda și V. Bocu). 4. I. Paulian: Marșul dorobanților. După reprezentație urmează petrecere în grădina de vară „Concordia”. Dansuri naționale. Începutul la orele 8 și jum. seara.

Din străinătate.

Logodna moștenitorului din Serbia. În legătură cu logodna prințesei Elena se vestește și logodna prințului Alexandru cu o prințesă din Rusia.

Atentat contra ministerului francez. Despre antimilitaristul Hervey, care se află în închisoare se svonise, că ar fi rău tractat. Mai mulți tineri revoluționari și aderenți ai lui Hervey s'au hotărât să își răzbune asupra ministerului de justiție. Planul lor însă a fost descoperit. Când într-o seară au cercat să intre în ministeriu și să maltrateze pe paznicul, poliția care era ascunsă a dat năvală asupra lor și s'a încins o încercare aspră între ei. S'au făcut mai multe arestări.

Tot revoluționarii au cercat să aranjeze o demonstrație împotriva guvernului, despre care se svonise că intenționează să creeze o lege, prin care condamnații politici să fie tratați mai aspru. Poliția a împedecat însă demonstrația.

Regele Petru la Viena. Ministrul-prezident Milovanovic după concediul său va petrece vreme mai îndelungată în Viena, ca să pregătească toate cele de lipsă pentru primirea în audiență a regelui Petru din Serbia. la Împăratul

Haine de lemn. Un călător Englez, întors în zi ele acestea din părțile Tibetului, între altele povestește, că în unele locuri din Asia, mai ales femeile, poartă haine făcute din scoarță de ar-

bori și din lemn. Astfel de haine încep a se purta și în America; o mare fabrică se ocupă exclusiv cu producerea țesăturilor din materialul acesta.

Pe cale chimică, lemnul se face flexibil și potrivit pentru a fi țesut. Noua invenție se zice, că are un mare viitor, de oare ce materia de haină pregătită din lemn, este ieftină și foarte durabilă.

Atentat contra Țarului. Am dat în ziarul nostru știrea despre un atentat al teroriștilor contra Țarului.

Cercetarea pornită pentru descoperirea conjurațiilor, a adus la descoperirea unui alt complot, cu sediul în Kiev. Au fost arestate peste douăzeci persoane. Poliția e îngrijată pentru că a descoperit că într-o fabrică de dinamit au fost înstrăinate mari cantități. S'a pornit o cercetare pentru descoperirea acestora.

Fără credință. Consiliul municipal al orașului Roma a decis, că dela 15 Septembrie înainte în toate școlile primare ale „urbei eterne”, religionea se va instrui numai ca studiu facultativ, deci care se predă numai la dorința pronunțată a părinților. Unde primarul se cheamă Nathan...

O escrocherie la Paris. Tribunalul Senei, secția a 8-a, a condamnat pentru escrocherie la patru luni închisoare pe d-șoara Jeana Jandot, care înainte de separarea bisericeii de Stat în Franța, fusese călugăriță, iar în urmă găsise nimerit să se facă femeie galantă.

Ea isbutise să induoseze pe un funcționar comercial, anume René Gittot, cu o poveste tristă asupra soartei ei și să-l determine să facă pentru dânsa cheltueli, cari au atins suma de 1.500 de lei.

Ceeace ne interesează pe noi, în această aventură este, că d-șoara Jeana Jandot, în corespondența telegrafică pe care a avut-o o bucată de vreme cu René Gittot și prin care îi cerea, mereu bani, să iscălea cu numele unui medic român.

Aceasta a dovedit ancheta instrucției și faptul e înregistrat de „Le Temps”.

Când tânărul René Gittot s'a convins, că e jucăria fostei călugărițe, pe care a găsit-o într-o zi la Roanne, în societatea unui străin, s'a plâns parchetului, care a deschis acțiune publică contra d-șoarei Jeana Jandot.

Probabila demisie a cabinetului bulgar. E lucru stabilit, că primul-ministru Gheșoff își va da demisia, simțindu-se obosit.

Formarea noului cabinet va fi încredințată d-lui Danefi, șeful partidului progresist și care a prezidat Camera constituantă.

Gheșoff însă nu-si va prezenta demisia, decât după convocarea obișnuitei Sobranii, — care se va face în luna August.

Călătoria Regelui Bulgariei. Aseară, la orele 11, Regele Bulgariei a plecat în străinătate.

D. Frangia, ministrul lucrărilor publice, l-a condus până la Țaribrad, oraș situat la granița bulgaro-sârbă.

Regele Bulgariei s'a îndreptat direct spre Coburg, unde la 13 ale lunii va fi o panahidă cu ocazia aniversării morții tatălui său.

Dela Coburg va pleca la Bayreuth, iar apoi va vizita câteva stațiuni climatice.

Regele va lipsi din țară două luni. El se va înapoia în Bulgaria în primele zile ale lunii Septembrie.

Mareșalul Nogi la Constantinopol. Generalul Nogi a vizitat școala militară și a azistat la exercițiile trupelor. A fost primit de sultan. Un prânz s'a dat la ministerul de războiu în cinstea mareșalului Nogi.

Mareșalul Nogi va pleca de aici la Berlin.

Un nou caz Azew. Serviciul siguranței revoluționare al ziarului „Guerre Sociale” a făcut o nouă descoperire senzațională.

Fruntașul sindicalist revoluționar Melivier, unul din cei mai îndârjiți agitatori, a fost dovedit, că încă din 1908 servea ca șpion și ca agent provocator, fiind angajat în poliție de însuși Cleinenceau, care i-a înmănat atunci ca aconto 300 franci.

Melivier a organizat aceeace se cheamă „La chasse aux renards”, adică maltratarea și eventual omorirea muncitorilor, cari lucrează în tim-

pul grevelor. Deasemenea a provocat bătăi cu poliția și, de formă, primia condamnări. Actualmente chiar era la închisoare pentru acte revoluționare, dar fusese eliberat în vederea faptului, de a-și îngriji de nevastă, care era lehuză.

Almereyda dela „Guerre Sociale” se folosi de ocazia aceasta spre a-l chema la redacție, unde, de față cu număroși ziaristi, produse actele doveditoare ale celor arătate mai sus.

Metivier a mărturisit, că primia dela poliție lei 250 lunar, iar în timpul cât sta în pușcărie, nevastă-sa căpăta ajutor.

Indrăznețul furt din New-York. Într'unul din cartierele cele mai populate ale New-Yorkului s'a săvârșit ziua namiaza mare un furt de o îndrăzneală uimitoare.

Un grup de persoane elegant îmbrăcate se adunaseră în fața vitrinei unui magazin de bijuterii.

La momentul dat o ceată de bandiți sparse fereastră, iar atla puse mâna pe o casetă cu diamante. Proprietarul unui magazin vecin care observase faptul puse mâna pe un revolver și îl îndreptă spre hoți, dar primi un glonț de revolver din partea unui bandit.

Mulțimea sta împietrită în jurul bandiților fără a îndrăzni să pue mâna pe ei.

Bandiții se folosiră de această situație și scoaseră din vitrină și o altă casetă cu inele cu pietre prețioase și se făcură nevăzuți cu ajutorul unui automobil ce-i aștepta.

Până acum nu s'a putut da de urmele hoților.

Eleonora Duse nu se retrage din teatru. „Corriere della Sera” anunță că Eleonora Duse și-a schimbat planul de a se retrage din teatru. Celebra tragediană care se află de doi ani suferind de nervi e complect restabilă și va re-apare pe scenă în Septembrie.

Eleonora Duse se va duce apoi la Paris și de acolo probabil la Viena.

Situația în Albania. Ziarele spun că consiliul de miniștri a discutat condițiunea malisorilor supuși, fără a lua însă vre-o hotărâre definitivă. Ziarele spun că Poarta nu va accepta nici odată mediațiunea oferită de Muntenegru și-și exprimă satisfacția pentru faptul că reprezentanții puterilor au refuzat să transmită Porței condițiunile ce li s'au comunicat de regele Nicolae.

Generalul Torghut Șefket telegrafiază că rebelii ajutați de muntenegreni, au atacat în noaptea de 6 Iulie trupele diviziei a 4-a pe colina Leșnița, dar au fost respinși cu pierderi lăsând mulți morți și răniți. Trupele au avut un rănit.

O știre oficială din lanina spune că rebelii ce stau adăpostiți în munți impun condițiunile următoare de supunere: un guvern strict constituțional, construcțiunea de drumuri și poduri, serviciul militar regional, predarea în limba albaneză cu caractere latine, amnistie generală. În acest caz rebelii se vor întoarce la căminurile lor și vor rămâne credincioși sultanului.

Revoluția din Cap Haiti. Revoluționarii au prins și au decapitat pe generalul Thomas. Toate trupele guvernamentale sunt concentrate la Port-au-Prince.

Câteva grupe de răsvrățiți au prădat biserica presbiteriană și școala franceză.

Călduri tropicale în Europa. În țările occidentale ale Europei domnește o căldură tropicală.

Eri a fost la Berlin o căldură tropicală. S'a constatat numeroase cazuri de insolație între care și unul mortal. Multe persoane au leșinat.

Seara s'a deslănțuit asupra orașului o puternică furtună. Trei oameni au fost trăzniți căldura a ajuns la Londra 44 grade.

Opt persoane au murit de insolație. Cazurile de insolație mai puțin grave se numără cu sutele.

Domnesc și la Viena călduri tropicale. Sunt numeroase cazuri de insolație, între cari unul mortal.

În Prater la un singur stabiliment de băi au năvălit 12.000 de persoane. Din această cauză au avut loc turburări. Poliția a fost nevoit să intervină.

La Tropau e o căldură care a ajuns la 44 grade.

Într-o procesiune a unor gimnastici s'au declarat 35 de cazuri de insolație.

Diverse

Dare de seamă și mulțumită publică. Comitetul despărțământului Diciosânmartin al „Astrei” constată cu bucurie, că sărbările culturale, aranjate în Iernut în 16 Iulie n. 1911 cu prilejul adunării generale ordinare, au succes peste orice așteptare.

Comitetul își ține de datorință plăcută a mulțumi doamnelor I. Handrea, A. Cioba, G. Niccoară, I. Anca, B. Folea, F. Papiu, N. Boar, G. Nistor, N. Platon, în deosebi însă doamnelor Boer, A. Papiu, Livia dr. Boilă, Rely Russu și d-șoarele Otilia Anca, Emilia Circa și Lena Boeriu pentru aranjarea expoziției de lucru de mână și țesături românești.

Mulțumește comitetul d-lui dr. Ioan Rațiu, profesor în Blaj pentru conferința frumoasă și de valoare literară ținută cu prilejul adunării generale, tot asemenea d-lui Fabiu Toma, directorul însoțirii economice comerciale „Mugurul” dela Ibașfalău pentru conferința sa instructivă din domeniul economic.

Mulțumește apoi domnișoarelor Maria și Eufemia Papiu din Iernut și d-șoarei Aurelia Papiu din Șeulia română, precum și d-lor Constantin Mușlea, Arion Pescariu, Zaharie Boila și I. Sasu pentru aranjarea teatrului și a concertului improvizat.

Asemenea mulțumește d-lui Teofil Moldovan, inv. pentru serviciile făcute cu încvartirarea și primirea oaspeților.

*

La concursul de lucrări au intrat trei, una „Ceva despre gospodăria țaranului român și însoțirile economice”, prelegere populară, autorul ei fiind d. Nicolae Platon, preot în Șonfalău, alta despre „Alcoolism” de d. Nicolae Degan, învățător în Șeulia română și a treia despre „Ce e Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român” de d. Teofil Moldovan, inv. în Iernut. Toți trei concurenții au fost premiați cu câte 20 cor. total 60 cor.

La expoziția de jocuri naționale s'au prezentat cinci cete și auume din Mediaș, Selcud, Bord, Cucerdea română și Deag. Toate au fost premiate, și anume: cetile din Mediaș și Selcud au primit premiul prim de câte 40 cor., iară celelalte câte 20 cor. și deosebit fiecare câte o diplomă de recunoștință.

Asemenea au fost premiați cei, cari au expus lucruri de mână și țesături românești. Astfel sau distribuit la 76 femei și doi bărbați diferite sume dela 10 cor. în jos, în total 189 cor., și 24 dame au primit diplome de recunoștință.

Institutul de bani „Albina” a oferit 100 cor. iară d. dr. Alexandru Morariu 10 cor., cu scopul de a putea fi distribuite în premii, ceea ce s'a și întâmplat, cum s'a arătat mai sus.

Ofertele benevole dela expoziția de țesături românești au făcut 44 cor. 96 fileri.

Oferte benevole dela petrecere, concert și teatru fac 8 cor. Câte 4 cor. dela d-nii Zăgrabi Horváth Albert și Victor G. Maior.

La cassa petrecerii au intrat 644 cor. 90 fileri.

Au suprasolvit 8 cor. 40 fileri dr. Boila, 6 cor. dr. Ioan Oltean, Ioan Anca, Steinfeld Farkas, Familia Vulcu, Ioan Boeriu, Familia Russu și familia Grün; 5 cor. 40 fil. d. dr. Virgil Radeșiu, 4 cor. familia Mark Vilmos; 3 cor. 40 fil. Ioan Moldovan, Teodor Körösi, dr. Bucur Bara; 3 cor. Z. Boila, Vas. Saltelechi, Dănilă Boila, Moise Birtolon, câte 2 cor. 40 fil. dr. Mihailă Moldovan și dr. I. Pantea câte 2 cor. Ida Faur, familia Cismaș și Augustin Marcu câte 1 cor. 80 fileri, fam. Várad și Bonta Chirion câte 1 cor. 40 fil. fam. Uțiu, Vasilie Morar, Constantin Manea, Simion Căluțiu și Emil Comanescu și Kis László câte 1 cor.; Fam. Orbean, fam. Racovițan, fam. Vasilie Suciu, Ioan Crăciunean, Fabiu Toma, dr. George Onișca, fam. Sas, fam. Handrea, fam. Mihai, preot, fam. Fier, fam. Silv. Handrea, fam. Nicolae Degan, fam. Harșan, fam. Sânpălean, fam. Solomon, protopop, A. Papiu, protopop, N. Platon, Pompeiu Crăciunean, fam. Vlas, fam. Chețian, fam. Lörinczi József, fam. Nașiu, Eugen Gerasim, fam. Alexa Pop, fam. T. Nagy, fam. Maior, fam. Berghian, fam. G. Micu și fam. G. Nistor 80 fileri, Aurentie Pop 60 fileri, fam. Vitus 50 fileri, G. Nicoara câte 40 fileri, Ioan Handrea, Vlăsa, Botezan, Ioan Todoran, I. Dorca, Vicențiu Sas, Augustin Moga, Alexandru Precup, I. Precup, C. Roman, fam. Pălosi, Ioan Russu,

Alexandru Frâncu, I. Cupu, Bas. Senghel, Vasile Pop, Cioban înv., Bodoni János, fam. dr. Sân-georean, și Kertész Károly.

Aducem tuturor binefăcătorilor mulțămitele noastre sincere și suntem recunoscători tuturor acelor, cari prin prezența lor au contribuit la succesul moral și material al sărbătorilor.

În numele comitetului despărțământului Dicosânmartin al Asociațiunii: *dr. Ioan Boila*, director. *Ioan Anca*, membru în comitet.

SFATURI

Ce trebuie să știe despre chestiunea alcoolismului învățătorul ca slujitor chemat al binelui public?

Trebuie să știe:

1. Că nici o beutură spirtoasă, rachiu, vin, ori bere, nu cuprinde ceva hrănitiv sau întăritiv, vrednic de amintit;

2. Că alcoolul, care se află în toate băuturile spirtoase, e o otrăvă care turbură viața celulelor și a țesuturilor corpului și vatămă pe cel care îl bea;

3. Că abuzul de alcool pricinuieste îmbolnăviri grele și cronice ale celor mai de seamă organe, a inimii, a ficatului, a rinichilor și a stomacului;

4. Că alcoolul ajută la întinderea celor mai puștiitoare dintre boale, tuberculoza și sifilisul;

5. Că alcoolul în orice formă și cătime vătămă îndeosebi pe copii din pricina trupului lor nu destul de dezvoltat;

6. Că alcoolul turbură activitatea creierului și puterea de primire a cunoștințelor și de învățare a copiilor, și de aceea:

7. Întrebuintarea de către copil a băuturii, înrăurește în rău rezultatele învățământului, face pe copil neascultător și îndărătnic;

8. Că alcoolul, prin parelizia centrilor cerebrali ai reflecției și ai stăpânirii de sine, lasă frâu liber pornirilor josnice;

9. Se înțelege că, prin împrejurarea din urmă, moralitatea copiilor e în mare primejdie;

10. De aceea învățătorul trebuie să-și dea seama că combaterea cu putere a alcoolului va aduce o ridicare a culturii și a sănătății popoului și că e de dorit ca tot corpul profesoral să lucreze în toate direcțiile pentru rezolvirea acestei probleme.

ECONOMICE

Despre asigurări

Sunetul lin al coaselor, doinele cu frumusețea lor eternă umplu de nou câmpiile, cete de clăcași se învârtesc... dealurile și văile sunt pline de vieață... natura se închină tatălui ceresc... pe sânul ei întins s'au făcut mii și mii de cruci din spicele aurii, iar noi cu ochii plini de lacrămile bucuriei, privim spre tronul Atotputernicului — a cărui bunătate e fără hotar — și îi aducem laudă și mulțumită pentru recolta, cu care ne-a dăruit anul acesta.

Am avut timpul din urmă multe de suferit și abia am mai fost în stare să suportăm greutățile și năcazurile anilor trecuți.

E o adevărată povară, e foarte greu acuma de trăit, nici un an nu ne descarcă neajunsurile, ci tot mai multe năcazuri ni-se adună. Venitele ne scad din zi în zi, dările, spelele se măresc repede, susținerea familiei a devenit tot mai grea, luxul s'a lăsat... și dacă vom sta cu mâna la brâu, în scurt timp vom ajunge în lipsă și neajunsuri.

Să ne scuturăm de amorțeala, care ne ține în nelucrare scuzându-ne tot cu zicala atât de nepotrivită acuma în cele economice... „câci așa ne-am pomenit dela moși-strămoși noștri”... să ne interesăm și noi de înnoirile și progresele făcute în economie de popoarele înaintate în cultură, să introducem și noi tot ce e folositor și în găzduirea averii noastre, și să vedem și să ne convingem și noi odată până ce nu e târziu, că dela vremea strămoșilor până azi multe... foarte multe s'au schimbat și cu timpul s'au schimbat și recerînțele, vieața și trebuințele noastre... și

ne-am schimbat în fine și noi. Să facem măcar un paș numai înainte, spre a ne apropia de bunăstare și fericire.

Aceasta însă o putem ajunge numai atunci, dacă purtăm o economie rațională, introducem în manipularea averii noastre regulile de cumpănă și cruțare, dacă introducem înnoiri, cari ne scutesc de năcazuri și primejdii și sunt pentru binele și fericirea noastră.

Și despre o astfel de înnoire, care ar fi de dorit să fie introdusă în economia fiecărui țaran român, vreau să vorbesc în articolul meu de față.

Știm, că trecând odată peste seceriș, încă nu am sfârșit cu toate, se începe aducerea sămănăturilor (bucatelor), pusul lor în clăi, ji.ezi, cupe... vine apoi treeratul, după aceea culesul păpușoiului, a viilor, adusul tuleilor etc... și încheiem în fine cu semănatul.

Între toate ramurile ocupațiunii omenești, nu cred să fie vreuna mai frumoasă, mai măreață... decât economia, dar nu e nici una mai cu multe daune (pagube), pericole (primejdii), îndrăzneală și grije legate, ca dânsa. Câci abia am sfârșit cu semănatul... Sute și sute de pericole ne amenință recolta și ne pot nimici tot chinul și truda noastră cu desăvârșire.

Frigurile mari, înghețurile slăbesc recolta, inundațiile o nimicesc, tăciunele, roșafa (rugina) și negura o jumătățește, grindina (piatra) o prăpădește, cățălul pământului, șoareci și cloțani cât și lăcustele și nenumăratele insecte o strică, căldurile, seceta și ploile mari o vatămă... și Dumnezeu știe câte primejdii nu o mai amenință.

Dacă apoi cu ajutorul lui Dumnezeu, am trecut — fără să suferim vre-o pagubă — peste primejdiile acestea, nici atunci nu putem fi pe deplin liniștiți și scutiți de grijă, căci gizele, clăile, cupele, șurile și cășile noastre rodul muncii noastre îndelungate — sunt amenințate de cea mai mare primejdie, care preface totul în pulbere și cenușă... și primejdia aceasta groaznică e... *Focul*.

Dumnezeu însă a înzestrat mintea omenească și cu darul acela, spre a se putea ajutama și față de primejdia aceasta, a nu deveni în o clipă cerșitori... și aceea o putem ajunge prin *asigurare*.

Sunt mai multe forme și ramuri de asigurare, între altele: asigurarea de foc resp. contra focului, de viață, de zestre, de studii și pentru serviciul militar, contra grindinii (piatră), de vite, contra furtului, întâmplări rele (năpastă) etc. etc. cea mai principală și mai lătită e *asigurarea contra focului*.

Multe, foarte multe putem câștiga prin asigurare și mari servicii putem aduce — asigurându-ne averea — omenimei, conlocuitorilor noștri și binelui obștesc. Prin asigurare ne întărim, dorul și voia de muncă ni se mărește, suntem pe deplin liniștiți și scutiți de grijă și gânduri grele, căci știm că puțina noastră avere nu se poate nimici cu desăvârșire și nu putem fi ruinați deodată. Ne învrednicește, apoi ne dă înbold, a ne mări venitele, a ne înmulți izvoarele de câștig, a fi mai cruțători, spre a putea acoperi taxa ce o vom plăti, creditul ne crește, căci în caz de lipsă mai ușor putem câștiga vre un împrumut, dacă averea ne este asigurată; ne învățăm a introduce o mai bună împărțire în purtarea economiei, iar înaintea conlocuitorilor, ni-se ridică cinstea și vaza.

Afară apoi de binele și liniștea aceasta, ce ne dă nouă și familiei noastre, prin asigurare aducem și servicii mari omenimei, binelui obștesc, căci de cumva ne-ar nimici focul averea, nu cădem povară pe capul consătenilor noștri, ne putem cu banii primiți îndată continua economia, a ne susține familia și a înlocui pierderea. Apoi și cazurile de focuri se micșorează în locurile unde averea e asigurată, căci din ură, răutatea rar ne va da inamicul (neprietenul) foc, căci știe, că prin aceea nouă nu are mult a ne strica și nu vom suferi prin fapta lui urgisită nici o pierdere.

Asigurarea îmbunătățește deci caracterele și le nobilitează.

Taxele de asigurare contra focului sunt apoi atât de mici, încât fieștecare țaran e în stare ași asigura averea și anume: pe timp de o lună se plătește după grâu, fân, ovăs, orz, cu un cuvânt după nutreț în paie, după suma asigurată de 100 coroane, o taxă de 50—60 de bani: pe timp mai îndelungat se dau mari concesiuni, încât taxa devine un bagatel. Pe casă cu zid bătut sau de

peatră, acoperită cu cărămidă și de mobilele, hainele, uneltele etc... așezată într'însa se plătește pe un an după 100 coroane o taxă de 20 de bani (fileri). Taxele așa numitelor „asigurări în paușal”, a întregii averi contra focului (anume: edificii, unelte de economie, nutreț, hrană, bucate, haine, mobile, animale etc...) sunt așa de mici și se imbie atâtea concesiuni, încât fieștecare țaran își poate asigura averea, scăpându-se astfel de multe griji și nevoi și punând stavilă multor nefericiri și necazuri.

Cred, ca superfluu a înșira cazuri, unde — nefiind averea asigurată — după un foc, familia întreagă a devenit lipsită de toate, cerșitori... târându-și viața în cea mai mare mizerie, lipsă și neajunsuri...

Astfel de cazuri triste se întâmplă an de an mai în fieștecare comună, și sunt — durere — foarte dese în părțile locuite de Români. Deci spre a ne scuti averea de astfel de primejdii, să grăbim cu asigurarea.

Nainte însă de a încheia contract (obligațiune etc...) cu vre-o societate, întotdeauna să ceară țaranul român s'at de adevărații săi concători, dela preoți, învățători și inteligență, căci astfelva fi scutit de multe neplăceri și năcazuri, căci multor agenți de asigurare nu le zace binele popoului la inimă, ci numai interesul lor mârșav.

În țările mai culte, statul a luat aceasta sarcină asupra sa și economii plătesc în raport cu averea lor, o minimală dare de asigurare, la noi se ocupă cu aceasta societăți mari și reu-niuni.

Durere însă, țaranul român încă nu s'a putut împrieteni îndestul până acum cu instituțiunea aceasta binefăcătoare și nu a îndrăgit în măsuri convenite asigurarea.

Conduc de nemărginitul dor, de a vedea iubita noastră țărănime fericită, scutită de multele griji și nevoi, între șirele celorlalte popoare înaintate, am scris aceste șire, dorind pe scurt a-i arăta marea însemnătate a asigurării și ajutorul neprețuit de mare, ce îl putem câștiga printr'însa. Nu pot deci îndestul a recomanda iubitelui nostru popor a introduce și înnoirea aceasta în modesta lui economie, spre a-și câștiga liniște și a-și mări pofta și ambiția de lucru și înaintare.

Să ne trezim și să dovedim, că suntem pe deplin în curat, că mântuirea noastră nu o putem aștepta decât numai și numai dela hărnicia noastră!

Să ne ajutăm noi înșine, apoi și Dumnezeu ne va ajuta!

Panciova, 1911.

Traian M. Boleanțu.

POȘTA REDACȚIEI

D. Popovici, Cermeiu. Răspunsul, fiind prea personal și vătămător, nu se poate publica.

De pe Hărtibaciu. Nu admitem discuții atât de personale. Nu folosesc nimănui, ci strică afacerilor obștești. Regretăm, că am publicat și pe cea dintâiu. Vom fi de acum înainte mai precauți

Redactor responsabil: Atanasie Hălmăgian.

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

... 26 odăi aranjate cel mai modern. ...
Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Telefon 88—99.

Un commis

cu praxă bună în bransa de manufactură, află aplicare sub condițiuni favorabile la firma

IOAN COMSA și FIUL, Seliste (Szelistye), comitatul Sibiu.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea pelei.

Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de înfierbințeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

- I teglă I cor.**
„IANER“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețiturile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă. **I cutie I cor.**
„IANER“ săpun. **I bucată 60 fileri.**
„IANER“ pastă pentru dinți. **I doză I cor.**
„IANER“ apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingiile burețoși, contra mirosului greu de gură. **I sticlă cor. I-60, jum. sticlă 80 fil.**
„IANER“ esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. **I sticlă, I cor. 30 fil.**
„IANER“ pomadă pentru creșterea părului. — **I teglă 2 coroane.**
„IANER“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e eschisă. La comanda să se noteze că părul încăruntit în ce coloare să se vâpsească (negru, brunet). **Un carton 4 cor.**
„IANER“ apă care face părul blond. Pentru a văpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. **I sticlă 4 cor.**

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 72.

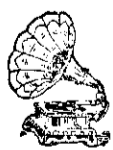
Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în deservit de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiunile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu reprezentantul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac raționul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapest, Lajos-u. 141. III. 19.

Izvor ieftin de cumpărat **gramofoane și plăci** de vânzare și cu plătire în rate.

Noutăți! Au apărut noi plăci românești. Cereți prețurii il. gratis din Marele magazin de

gramofoane

al lui

TÓTH JÓZSEF

Szeged, str. Könyök 3.

Cea mai bună și mai ieftină **salamă**, se poate procura dela

Adolf Rummler

fabrică de salamă
Nagyszeben—Sibiu—Hermannstadt
Schwimmschulgasse.

Harta comitatului Arad

cu numirile **noi** ale localităților (trase pe pânză și provăzute cu leături) se poate comanda la

Librăria diecezană
dn Arad.

Prețul per bucată **16 Cor.**

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. on. publice, că mi-am deschis în localul din colțul stradelor **Batthyányi și Weitzer János** o întreprindere pentru instalarea de

apaducte, canalizări, încălzit și iluminări de gaz.

Prestau ori ce lucrări privitoare la aceasta branșă precum: apaducte, încălziri și iluminări cu gaz, pe lângă o garanță de doi ani precum și reparaturile de specialitate ale acestora, cu prețurile cele mai moderate. Pe baza esperințelor câștigate pe acest teren într'un lung șir de ani, atât în Capilă, cât și în orașele din provincă, mă aflu în poziție, a mă simți capabil, ca toate lucrurile încredințate mie să le pregătesc, pe lângă rezponsabilitate de specialist, spre deplina mulțămire a onoratei clientele.

Cu planuri și preliminară servesc gratuit. Contând la prețiosul sprijin al p. t. onorat public român.

Cu deosebită stimă
Jenei János
monter.

Local de întâlnire

al

industrișilor și burghezilor din provincă

este în Arad

ospătăria și hotelul

din strada **Boczkó**,
ce poartă numirea

„bou roșu“

În localurile sale plăcute stau la dispoziția oaspeților **mâncări gustoase și vinuri escelente din podgorie.** Serviciu atent și prețuri ieftine. Odăi curate, mobilate elegant dela 60 cruceri în sus.

Francisc Draskovits, ospătar.

Banca generală de asigurare, soc. pe acții.

Concurs.

Pentru ocuparea a două posturi de funcționari la Banca generală de asigurare, soc. pe acții în Sibiu, se publică prin această concurs în termenul și sub condițiunile stabilite mai jos.

Concurenții au să dovedească:

1. Că au absolvat cu succes bun, cu examen de maturitate sau diplomă, vre-o școală comercială superioară și

2. Că sunt deplin sănătoși, că au satisfăcut obligamentelor militare și că nu sunt trecuți de 36 de ani.

Ce aleși:

1. Vor primi salariu anual, — amăsurat pregătirii și vârstei, — care salariu însă nu va fi mai mic ca cor. 1500;

2. Vor fi angajați pe un an de probă, și în caz, că serviciul lor va fi corăspunzător, vor putea fi definitivați, conform regulamentului pentru funcționari, ce să va stabili prin direcțiunea institutului;

3. Vor fi trimiși pe trei luni să facă praxă la societăți de asigurare, în care timp li-se va da și un adaus la salariu;

4. Vor trebui să intre în serviciul societății deja la 1 Sept. st. n. a. c.

Se observă însă, că ceice vor dovedi că au și praxă de bancă și că cunosc perfect limba maghiară sau germană, vor fi preferiți.

Cererile instruate cu actele necesare, au să fie înaintate Băncii generale de asigurare, soc. pe acții în Sibiu-Nagyszeben, cel mult până la 15 August st. n. a. c.

Parteniu Cosma m. p.,
președintele direcțiunii Băncii
generale de asigurare.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furnisează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

Intreprindere de instalarea sonerilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Un candidat de advocat cu praxă bună

află momentan aplicare în cancelaria
:: subscrișului. ::

Dr. IOAN HARȘIA, advocat

□ în Szász-Règen (Reghinul sásăsc). □

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,
aur, argint zdrobit și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și sanatorii aranjat conform tuturor recerintelor moderne; — dietetică după sistemul lui **dr. Sahmann**; — (băi de aier, de soare, de aburi, de aier cald, de acid carbonic, de oxygen, de radium, băi medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, hysterie, anemie, diabet, diatheză urică, rheumatism, boale de stomach : : și de intestine, etc. : :

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în : : stabiliment: boale infecțioase și boale psihice. : :

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detalieri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

„Deganin“ contra gândacilor.

Bucură-te d-nă dragă, că încurând nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească: **F. A. DEGAN din Fiume, (postafiók Nr. 163)** a inventat un praf nou

„DEGANIN“

care e cel mai bun și pe toți îi omoară. Costă 1 Kgr. **3 Cor.** Mai puțin ca $\frac{1}{2}$ de Kgr. nu se trimite. Porto costă 72 fileri, iar banii se trimit anticipativ (înainte) la firma susnumită. Dacă comanzi 4 Kgr. Cafea, atunci cere și 1 Kgr. „Deganin“, căci 5 Kgr. se trimit franco. În Fiume toți vorbesc de praful „Deganin“, căci l-au probat cu mare rezultat.

Cere gratis și preț-curent românesc pentru **Cafea bună.**

„Deganin“ cu mare efect.

„Deganin“ moartea gândacilor.

„Deganin“ cea mai nouă invenție.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CREDIT și ECONOMII SOCIETATE pe ACȚII

FONDAT ÎN ANUL 1885.

Centrala în **Timișoara-centru**

(Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

➔ **Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.** ➔

Telefon Centrala Direcțiunea: Nr. 510.

Contabilitatea: Nr. 1149.

Capital propriu 1,500.000 cor. — Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Filiala Buziaș nr. 10, Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Delta nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

- Depuneri până la 10.000 coroane, după starea cassei se plătesc și fără abdicere.
- Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.
- Dă avans. pe efecte publ. (Lombard).
- Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

::: Singurul institut de asigurare ardelean :::

„Traşsylvania“

Sibiiu. Strada Cisnădiei 5. — Edificiile proprii.

recomandă

::: Asigurări împotriva focului, :::

pentru **edificii, recolte, mărfuri, maşini, mobile**, etc., pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții, cum și

::: Asigurări asupra vieții, :::

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela asezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe **cazul morții**, și **cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar**, :::: asigurări pe spese de înmormântare, ::::

Asigurări contra grindinei (de piatră)

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere),

Asigurări de pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540 ⁷⁸
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801 ¹²
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839.992 [—]
	viață	11.020.266 [—]
Fonduri de întemelare și de rezervă	„	2.204.317 [—]

➡ Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale. ➡

Persoane versate în acușiții, cari au legături bune, se primesc la serviciul institutului în condiții favorabile.

(59) 3

Cel mai bun și mai încrezut **mijloc de curățirea și nobilitarea feței**, care se deosebește de toate mijloacele cunoscute până acum este

Serail crema a lui Rozsnyay.

Cultivă și înmoaie pielea feței, efectul ei tinerească imprimată feței o finețe de catifea, îndepărtează pistrii și alunițele, netezește încrețiturile.

■ Prețul unui tub 1 cor. ■

Pudră Serail a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem, ca toate produsele mele de Serail, constă din substanțe nevătămătoare. E foarte plăcută doamnelor pentru însușirea ei de a ascunde scăderile.

■ O cutie 1 cor. 20 fl. ■

Săpun Serail a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înmoaie pielea.

■ O bucată 70 fileri. ■

Pe poștă le trimite:

farmacia Rozsnyay

Arad, Szabadság-tér.

Comande din provincă se efectuează încă în aceeași zi.

➡ Cruțați și vă câștigați norocul fără margini! ➡

Fiecare loz câștigă necondiționat,

■ Câștigurile se plătesc imediat.

Tragerile și câștigurile sunt chezașuite din partea vistieriei statului.

500.000 Coroane

va fi câștigul principal, care se va sorti la tragerea din **25 August 1911** a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară.

Vă invită cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă necondiționat cel mai bun sistem de păstrare combinat cu cele mai extraordinare șanse de câștig, fără nici un risic și fără a perde un ban măcar.

Pentru a înlesni oricui cumpărarea acestor lozuri, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: **35 rate de câte 6 coroane.**

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi evităm **a IV-a rată gratuit.**

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. Cu plăcere trimitem ori cui prospectul cu explicațiile necesare. Binevoii a ne trimite adresa corectă.

6 trageri în fiecare an. 25 Febr., 25 Apr., 25 Iun., 25 Aug., 25 Oct. și 27 Dec., în decursul cărora se trag la sorti peste **2½ milioane cor.** Durata jocului este încă cea 48 de ani, în care restimp se împarte proprietarilor de lozuri suma considerabilă de cea 130 mil. cor.

Acelaș număr poate câștiga și de mai multe ori. Lista oficioasă de trageri se trimite după fiecare tragere punctual.

Cu ocaziunea aceasta notăm; că câștigul principal dela tragerea ultimă din 26 Iunie a. c. în sumă de cor. 100.000 s'a solvit deja fericitului posesor al lozului **Seria 950 Nr. 9,**

Comandele sunt a se adresa pe cuponul dela mandatul poștal către

ÚSTREDNÁ BANKA ÚC. SPOL., Budapest V., Sas-u. 24 sz.